ROBERT E. HOWARD - PETRI HILTUNEN

Harmaan Jumalan hetki

WSOY

Robert E. Howard –
Petri Hiltunen

Harmaan Jumalan hetki

POISTETTU
MIEHIKKÄLÄN KUNNANKIRJASTO
49700 MIEHIKKÄLÄ

Werner Söderström Osakeyhtiö
Porvoo - Helsinki - Juva

Omistettu Matti Tanskalle ja Anssi Makkoselle.
Kiitoksia jaetusta unelmasta.

Copyright © 1994 by Petri Hiltunen
ISBN 951-0-19349-6
WSOY:n graafiset laitokset
Porvoo 1994

834 JKR TANSKALAISET VIIKINGIT OLIVAT PERUSTANEET DUBLININ TUKIKOHDAKSI KOKO EUROOPPAAN SUUNTAUTUNEILLE RYÖSTÖRETKILLEEN. VIHANPITO KELTTIHEIMOJEN KANSSA OLI PURKAUTUNUT PIENISSÄ KAHAKOISSA JA SODISSA. LOPULTA LÄHES KOKO POHJOIS-IRLANTI OLI VIIKINKIEN HALLUSSA. VUONNA 978 MUNSTERIN KUNINKAAKSI NOUSI BRIAN BORUMA MAC CENNÉTIG (BRIAN BORU) VUONNA 999 HÄN VALTASI LEINSTERIN JA VUONNA 1000 DUBLININ. 1002 HÄNESTÄ TULI KELTTIEN SUURKUNINGAS KUNINGAS MAEL SECHNAILL II:N (MALACHI) PAIKALLE. VUONNA 1014 BRIAN BORU OLI YHDISTÄNYT KAIKKI KELTTIHEIMOT AJAAKSEEN VIIKINGIT IRLANNISTA LOPULLISESTI.
KYTEVÄSTÄ SODASTA TIETÄMÄTTÖMÄNÄ, ORKNEYN RANTAKALLIOLLA VILLIN NÄKÖINEN MIES PAKENI HENKENSÄ EDESTÄ. KUPARIRENGAS HÄNEN KAULASSAAN PALJASTI HÄNET KARANNEEKSI ORJAKSI. HÄN PYSÄHTYI MURISTEN. HÄNEN TIENSÄ MERELLE SULKI MIES.
Harmaan Jumalan hetki
ROBERT E. HOWARDIN NOVELLISTA "The Grey God Passes" SUOMENTANUT, SARJAKUVAKSI SOVITTANUT & KUVITTANUT
PETRI HILTUNEN
TEKSTAUS: HANNELE PARVIALA

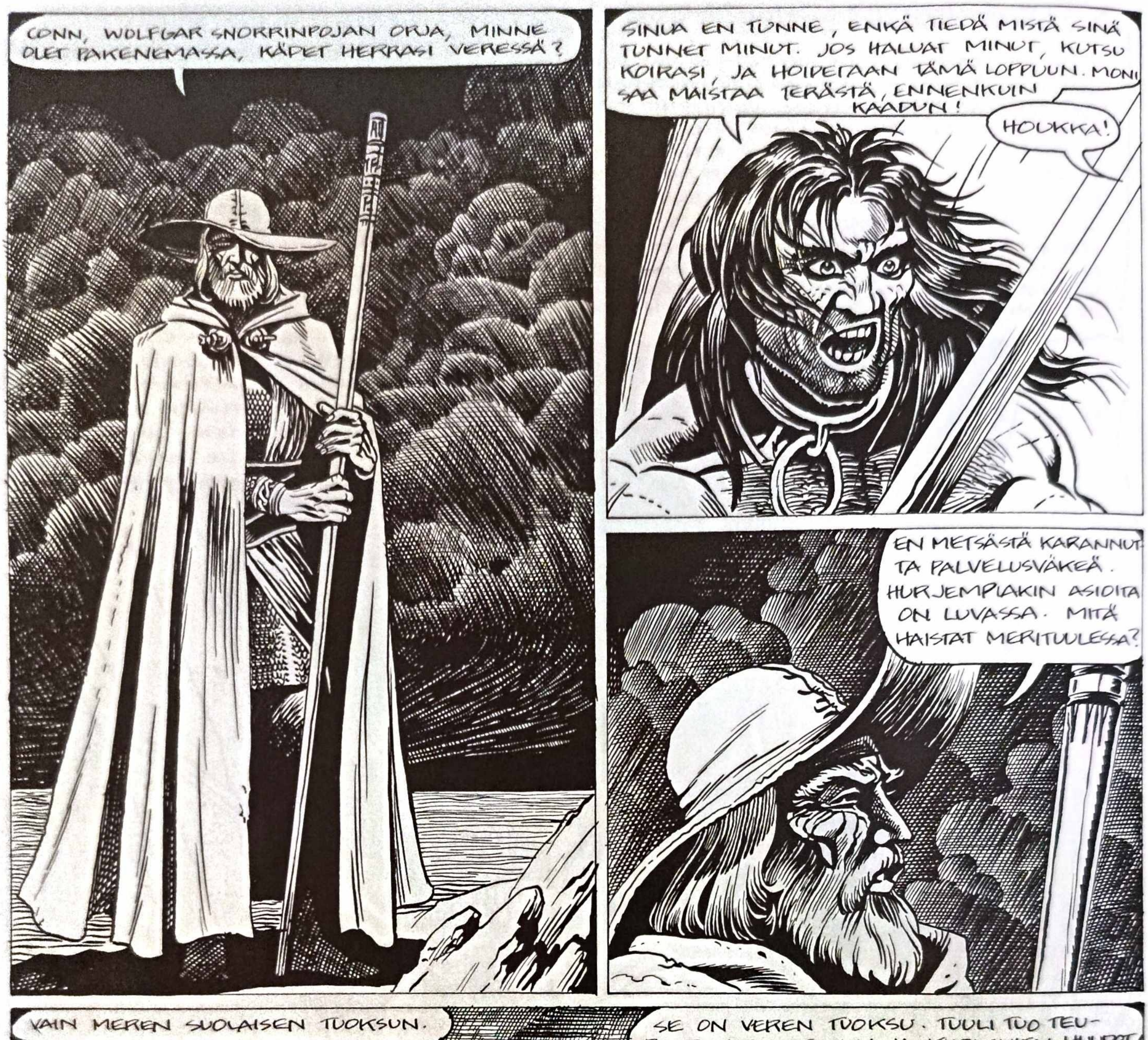
CONN, WOLFGAR SNORRINPOJAN ORJA, MINNE OLET PAKENEMASSA, KÄDET HERRASI VERESSÄ?
SINUA EN TUNNE, ENKÄ TIEDÄ MISTÄ SINÄ TUNNET MINUT. JOS HALUAT MINUT, KUTSU KOIRASI, JA HOIDETAAN TÄMÄ LOPPUUN. MONI SAA MAISTAA TERÄSTÄ, ENNENKUIN KAADUN!
HOUKKA!
EN METSÄSTÄ KARANNUTTA PALVELUSVÄKEÄ. HURJEMPIAKIN ASIOITA ON LUVASSA. MITÄ HAISTAT MERITUULESSA?
VAIN MEREN SUOLAISEN TUOKSUN.
SE ON VEREN TUOKSU. TUULI TUO TEURASTUKSEN LEMUN JA KUOLEVIEN HUUDOT MUKANAAN.

KOTIMAASSASI KÄYDÄÄN SOTAA. ETELÄN KEIHÄÄT OVAT NOUSEET POHJOISEN MIEKKOJA VASTAAN JA KUOLINVALKEAT VALAISEVAT MAAN KUIN KESKIPÄIVÄN AURINKO.
KUINKA VOIT TIETÄÄ TÄMÄN?
YKSIKÄÄN LAIVA EI OLE SAAPUNUT TORKAAN VIIKKOIHIN. KUKA OLET? MISTÄ OLET TULOSSA? MISTÄ TIEDÄT TÄMÄN KAIKEN?
ETKÖ KUULE VINKUVIA PILLEJÄ, KIRVEIDEN KALAHTELUA? ETKÖ HAISTA SOPAN KATKUA, JOTA TUULI TUO?
EN MINÄ. TORKALTA ERINIIN ON PALJON MATKAA, JA KUULEN VAIN TUULEN ULVOVAN JA LOKKIEN KIRKUVAN.
MUTTA JOS TOPELLA ON SOTA, MINUN KUULUISI SEISTÄ KLAANINI SOTUREIDEN RIVEISSÄ. VAIKKA KUNINGAS MALACHI TAVOITTELEEKIN HENKEÄNI KOSTOKSI MIEHESTÄ, JONKA HÄNEN JOUKOISTAAN SURMASIN.
TÄMÄ ON TAPPAVA SYLIPAINI. NYT SEURAA KUNINKAIDEN NIITTO, PÄÄLLIKÖT KERÄTÄÄN KUIN VILJANTÄHKÄT! JÄTTILÄISVARJOT KULKEVAT VERIKÄSIN YLI MAAN JA YÖ LASKEUTUU ASGARDIIN. KUULEN AMMOIN KUOLLEIDEN SOTUREIDEN VOIHKEEN KAIKUVAN TYHJYYDESSÄ JA UNOHDETTUJEN JUMALTEN HUUDOT. JOKAISELLE OLENNOLLE ON MÄÄRÄTTY AIKANSA, JA MYÖS JUMALAT KUOLEVAT...

VAINAJAIN VALITSIJAT! HE RATSASTAVAT POHJOLAN ILTAHÄMÄRÄSSÄ! SIIVEKKÄÄT KAVIOT KAUHOVAT KIEHUVIA PILVIÄ, KOHTALON VERKKO ON PUNOTTU, SEN KANGASPUUT JA SUKKULAT RIKOTTU! TUHO ON JUMALTEN YLLÄ! JA YÖ SAAPUU ASGARDIIN! YÖ JA RAGNAROKIN TORVET!

LONN PAKENI LOUHIKKOISTA RANTAA, KUIN DEMONIT OLISIVAT HÄNEN JÄLJESSÄÄN. PELOKAS VILKAISU TAAKSEPÄIN NÄYTTI MIEHEN KASVANEEN HIRVIÖMÄISEKSI MITTASUHTEILTAAN, JA HÄN OLI HARMAA, KUIN MITTAAMATTOMIEN AIKOJEN HAALISTAMA.

·TOINEN LUKU·
OI POHJOISEN HERRAT, ME TULEMME NYT, VELAT PERIMME KUOLLEISTAMME. SYÖMMET SÄRKYNEET, KODIT POLTETUT, PARRUT RIKOTUT MUISTONAMME. VARAAN ARVAN ME HEITÄMME KAIKKEMME NYT, LIKI HILJAISEN HARMAJAN MEREN. VUOSISATOJEN TUSKAN JA VÄÄRYYDET ME KUITTAAMME HETKELLÄ VEREN.
KUKA OLET? SINÄ JOKA KANNAT PÄÄLLIKÖN MIEKKAA, NÄYTÄT HERRATTOMALTA KULKIJALTA JA KAULAASI KIERTÄÄ ALHAISEN ORJAN KAHLE.

OLEN CONN, NUORI HERRA, OLLUT LAINSUOJATON, OLLUT ORJA, MUTTA AINA KUNINGAS BRIANIN MIEHIÄ, TAHTOI HÄN ELI EI. MINÄ TUNNEN TEIDÄT. OLETTE DUNLANG O'HARTIGAN, DALCAISIN PRINSSI JA BRIANIN POJAN MURROGHIN HYVÄ YSTÄVÄ. KERTOKAA, JALO HERRA, ONKO MAASSA SOTA?
TOTISESTI! TÄLLÄKIN HETKELLÄ KUNINGAS BRIAN JA KUNINGAS MALACHI OVAT LEIRIYTYNEET KILMAINHAMIIN DUBLININ EDUSTALLE. RATSASTIN JUURI TÄNÄ AAMUNA HEIDÄN LEIRISTÄÄN. DUBLININ KAPINOIVA KUNINGAS SITRIC ON KUTSUNUT JOUKKOJA KAIKISTA VIIKINKIYHTEISÖISTÄ JA SIIRTOMAISTA, JA TANSKALAISET JA GAELIT OVAT VALMIINA MYÖS LIITTYMÄÄN TAISTOON – TAISTOON, JONKA KALTAISTA ERIN (IRLANTI) EI OLE KUUNAAN NÄHNYT.
KAUTTA CROMIN, JUURI KUTEN HARMAA MIES SANOI – MUTTA KUINKA HÄN OLI VOINUT TIETÄÄ? SEN KAIKEN TÄYTYY OLLA UNTA...
KUINKA ITSE OLET PÄÄTYNYT TÄNNE?
ORKNEYN TORKASTA PIKKUISELLA VENEELLÄ, JOKA KEIKKUI MYRSKYSSÄ KUIN LASTU LAINEILLA...
"AIKOJA SITTEN TAPOIN MIEHEN MEATHISSA, KUNINGAS MALACHIN SOTILAAN. KUNINGAS BRIAN TULISTUI KOVIN RIKOTTUANI RAUHANSOPIMUSTA; NIINPÄ PAKENIN.
"LAINSUOJATTOMAN ELÄMÄ ON KOVAA. THORWALD KORPPI, HEBRIDIEN JAARLI, VANGITSI MINUT KUN OLIN HAAVOITTUNUT JA HEIKKONA NÄLÄSTÄ."

"HÄN LAITTOI TÄMÄN RENKAAN KAULAANI JA MYI MINUT WOLFGAR SNORRINPOJALLE TORKAAN. HÄN OLI KOVA ISÄNTÄ. TEIN KOLMEN MIEHEN TYÖT JA SEISOIN HÄNEN RINNALLAAN KAATAEN MOUKKIA KUIN VILJAA HÄNEN TAPELLESSAAN NAAPUREITAAN VASTAAN."
"PALKKIOKSI SAIN MURUJA LATTIALTA, PALJAAN MAAN NUKKUMISTA VARTEN JA SYVÄT ARVET SELKÄÄNI. LOPULTA EN KESTÄNYT SITÄ ENÄÄ."
"KÄVIN HÄNEN KIMPPUUNSA JA MURSKASIN HÄNEN PÄÄNSÄ HALOLLA HÄNEN OMASSA SKALLISSAAN*. OTIN HÄNEN MIEKKANSA JA PAKENIN VUORILLE. PAREMPI JÄÄTYÄ TAI KUOLLA NÄLKÄÄN, KUIN KUOLLA RUOSKAN ALLA."
*) VIIKINKIASUMUS
"SIELLÄ VUORILLA... LUULEN ETTÄ NÄIN UNTA. NÄIN PITKÄN HARMAAN MIEHEN, JOKA PUHUI SODASTA ERINISSÄ JA UNESSANI NÄIN VALKYRIOIDEN RATSASTAVAN ETELÄÄN PÄIN PILVIEN SEASSA."
"AJATTELIN PAREMMAKSI KUOLLA MERELLÄ KUIN NÄÄNTYÄ ORKNEYN VUORILLA. ONNELLA LÖYSIN KALASTAJAN VENEEN, JOHON OLI VARASTOITU RUOKAA JA VETTÄ, NIIN LÄHDIN MERELLE."
"KAUTTA CROMIN! HÄMMÄSTELEN ETTÄ ELÄN VIELÄ! MYRSKY OTTI MINUT HAMPAISIINSA, JA TAISTELIN MERTA VASTAAN PIKKUISELLA VENEELLÄ, KUNNES SE VAJOSI ALTANI. KAMPPAILIN AALLOISSA KUNNES TAJUNTANI PIMENI."

KUKAAN EI VOI OLLA MINUA YLLÄTTYNEEMPI, KUN LÖYSIN ITSENI AAMULLA RANNALTA AJOPUUNKAPPALEEN PÄÄLTÄ. OLEN MAANNUT AURINGOSSA YRITTÄEN SAADA MEREN KYLMYYDEN VÄISTYMÄÄN ITSESTÄNI.
KAUTTA PYHIMYSTEN, CONN! PIDÄN ASENTEESTASI!
TOIVOTTAVASTI KUNINGAS BRIAN PITÄÄ SIITÄ MYÖS!
KÄY KANSSANI! MINÄ PUHUN PUOLESTASI. KUNINGAS BRIANILLA ON PAINAVAMPIAKIN ASIOITA HARTEILLAAN KUIN YKSITTÄINEN VERIVELKA. KUMMANKIN JOUKOT ODOTTAVAT VALMIINA KUOLONRUTISTUKSEEN.
ALKAAKO KEIHÄIDEN KOITOS JO HUOMENNA?
KUNINGAS BRIAN EI TAHTOISI. HÄN EI PIDÄ VERENVUODATUKSESTA PITKÄNÄ PERJANTAINA. MUTTA KEN TIETÄÄ, KOSKA PAKANAT KÄYVÄT KIMPPUUMME.
TAITAA OLLA KUNNIOITETTAVA MÄÄRÄ SOTUREITA KOOLLA?
YLI 20 000 SOTURIA KUMMALLAKIN PUOLELLA; DUBLININ LAHTI ON MUSTANAAN LOHIKÄÄRMELAIVOJA.
"ORKNEYLTA TULEE JAARLI SIGURD PELÄTYN KORPPILIPPUNSA KANSSA."
"DANELAGISTA, ENGLANNISTA TULEE PRINSSI AMLAFF, NORJAN KUNINKAAN POIKA, MUKANAAN 2000 MIESTÄ."
"MAN-SAARILTA TULEE VIIKINKI BRODIR MUKANAAN KAKSIKYMMENTÄ LAIVALASTILLISTA SOTAMIEHIÄ."

"JOUKKOJA ON SAAPUNUT KAIKKIALTA – ORKNEYLTÄ, SHETLANNISTA, HEBRIDEILTÄ-SKOTLANNISTA, ENGLANNISTA, SAKSASTA JA SKANDINAVIASTA.
"TIEDUSTELIJAMME KERTOVAT SIGURDILLA JA BRODIRILLA OLEVAN TUHAT MIESTÄ PÄÄSTÄ JALKOIHIN PANSSAROITUNA. JA HE TAISTELEVAT YHTENÄISESSÄ KIILASSA."
DALCASSIALAISILLA VOI OLLA KOVA TYÖ MURTAUTUA SEN RAUTAMUURIN LÄPI. KUITENKIN, JOS JUMALA SUO, ME VOITAMME.
"MUIDEN SOTUREIDEN JA PÄÄLLIKÖIDEN JOUKOSSA ON ANRAD BERSEKKKI..."
"HRAFN PUNAINEN..."
"PLATT TANSKALAINEN..."
"THORSTEIN JA HÄNEN ASEVELJENSÄ ASMUND..."

"THORLEIF HORDI, VÄKEVÄ..."
"ATHELSTANE SAKSI..."
"...JA THORWALD KORPPI, HEBRIDIEN JAARLI."
TÄYTYY OLLA SUURI TAPAHTUMA JOS MOLEMMAT, SIGURD JA BRODIR TULEVAT.
TÄMÄ ON GORMLAITHIN TEKOSIA.
ORKNEYLLEKIN SAAPUI TIETO, ETTÄ BRIAN ON ERONNUT KORMLADASTA*.
TOTTA- JA GORMLAITHIN SYDÄN ON TÄYNNÄ VIHAA BRIANIA KOHTAAN. KUMMAA ETTÄ NIIN HERKÄLLÄ JA KAUNIILLA NAISELLA VOI OLLA DEMONIN SIELU.
*) GORMLAITHIN NORJALAINEN NIMI.
UUDEN SODAN SYYT OLIVAT SYVÄLLÄ: BRIAN BORU OLI TAISTELLUT VIIKINKEJÄ VASTAAN AIEMMINKIN. 983 HÄN OLI VALLOITTANUT LEINSTERIN JA VUONNA 1000 DUBLININ, ALISTAEN NÄMÄ VEROLLE. RAUHAN TAKAAMISEKSI HÄN OLI OTTANUT VAIMOKSEEN NORJALAISEN PRINSESSAN KORMLADAN, DUBLININ KUNINKAAN, SITRIC SILKKIPARRAN ÄIDIN, JA ANTANUT OMAN TYTTÄRENSÄ SITRICILLE VAIMOKSI. RAUHA EI KUITENKAAN PITÄNYT. KORMLADAN VELI, PRINSSI MAILMORA JA BORUN POIKA MURROGH PITIVÄT LEPPYMÄTÖNTÄ VIHAA KESKENÄÄN. 1013 BORUN AVIOLIITTO HAJOSI JA MAILMORA NOSTI LEINSTERIN JA DUBLININ KAPINAAN.
KORMLADA
SITRIC
MAILMORA
KORMLADA ITSE OLI VANHA JUONITTELIJA. ENNEN BRIAN BORUA HÄN OLI EHTINYT OLLA NAIMISISSA SEKÄ TANSKALAISEN AMLAFF CAURAN, ETTÄ BRIANIA EDELTÄNEEN SUURKUNINKAAN MALACHIN KANSSA JA JO MALACHI OLI ERONNUT HÄNESTÄ HÄNEN "ILKEYTENSÄ" TÄHDEN.
ENTÄS MALACHI?
NÄYTTÄÄ SILTÄ, ETTÄ HÄN ON UNOHTANUT KAMPPAILUN, JOSSA BRIAN VEI HÄNELTÄ ERININ KRUUNUN. YHDESSÄ KUNINKAAT KÄVVÄT HUOMENNA TANSKALAISIA JA MAILMORAA VASTAAN.

EEVIN!
KUTSUIT MINUA, JA SAAVUIN -
OLET ITKENYT!
HEVOSTA PITELEVÄ CONN TUNSI TAIKAUSKOISTA HALUA PAETA. EEVIN HOIKKINE VARTALOINEEN, KULTAISINE HIUKSINEEN, JA SYVINE, SALAPERÄISINE SILMINEEN EROSI KAIKISTA NAISISTA JOTKA HÄN OLI NÄHNYT. EEVIN EI NÄYTTÄNYT NORJALAISELTA, GALLILTA TAI KELTILTÄ, JA CONN TIESI HÄNEN KUULUVAN IKIVANHAAN JA MYSTISEEN ROTUUN, JOKA HALLITSI IRLANTIA ENNEN CONNIN ESI-ISIEN SAAPUMISTA. HEIDÄN NYKYISET ASUMUKSENSA OLIVAT SUURISSA LUOLISSA SYVIEN METSIEN KÄTKÖISSÄ. TUATHA DE DANAAN, LUMOAJAT, KUTEN IRLANTILAISET HEITÄ KUTSUIVAT. HALTIOIDEN SUKUA.
DUNLANG! ET SAA MENNÄ TAISTELUUN. OUTO ENNALTANÄKEMINEN ON YLLÄNI, JA TIEDÄN ETTÄ JOS LÄHDET SOTAAN, SINÄ KUOLET!
TULE MUKAANI - MINÄ PIILOTAN SINUT! NÄYTÄN SINULLE VALTAVAT PURPPURAN VÄRISET LUOLAT, KUIN MUINAISTEN MERENKUNINKAIDEN LINNAT JA VARJOISAT METSÄT, JOSSA VAIN MINUN SUKUNI ON ASTELLUT.

"TULE KANSSANI JA UNOHDA SODAT, VIHAT, YLPEYDET JA KUNNIANHIMOT, JOTKA OVAT EPÄTODELLISIA VARJOJA ILMAN MERKITYSTÄ."
"TULE JA OPI KAUKAISTEN PAIKKOJEN UNENOMAINEN LOISTO, MISSÄ PELKOA JA VIHAA EI OLE JA VUODET KULUVAT KUIN TUNNIT, JATKUEN IKUISUUKSIIN."
EEVIN, RAKKAANI! PYYNTÖSI EI OLE VALLASSANI TOTEUTTAA KUN KLAANINI KÄY TAISTELUUN, PAIKKANI ON MURROGHIN VIERELLÄ, VAIKKA VARMA KUOLEMA OLISIKIN OSANI. RAKASTAN SINUA ELÄMÄÄKIN ENEMMÄN, MUTTA KLAANINI KUNNIAN KAUTTA, TÄMÄ ON MAHDOTONTA!
NIIN PELKÄSINKIN.
TE PITKÄ VÄKI OLETTE KUIN LAPSIA - YKSINKERTAISIA, JULMIA JA VÄKIVALTAISIA. TÄMÄ ON RANGAISTUKSENI, KOSKA RAKASTUIN PITKÄÄN MIEHEEN. KARKEAT KÄTESI SATUTTAVAT TAHTOMATTAAN HERKKÄÄ LIHAANI, JA KARKEA HENKESI SATUTTAA NIINIKÄÄN SIELUANI.
EN IKINÄ SATUTTAISI SINUA, EEVIN.
TÖIN SINULLE LAHJAN TAISTELUA VARTEN.
TIEDÄN. IHMISTEN KÄDET EIVÄT OLE TEHTY KÄSITTELEMÄÄN HÄMÄRÄNKANSAN NAISEN VARTALOA JA SIELUA. SE ON KOHTALONI. RAKASTIN JA HÄVISIN. KATSEENI LÄPÄISEE ELÄMÄN HUNNUN, NÄEN TULEVAAN JA MENNEESEEN. LÄHDET TAISTELUUN, JA HARPUT SOITTAVAT ITKUVIRTESI. JA CRAGLEAN EEVIN ITKEE KUNNES SULAA KYYNELIINSÄ, JA YHTYY MEREEN, KYLMÄÄN JA SUOLAISEEN.

SE EI EHKÄ PELASTA SINUA, HAAMU SIELUSSANI KUISKAA - MUTTA TOIVOTONNAKIN SYDÄMENI TOIVOO.
EEVIN, VELJENI NAURAVAT MINULLE JOS SULJEN ITSENI RAUTAAN KUIN TANSKALAINEN. KUINKA VOI TAISTELLA KUNNOLLA JOS RAAJOJA PAINAA MOINEN VARUSTE KAIKISTA KELTEISTÄ VAIN TURLOGH DUBH KÄYTTÄÄ RAUTAPAITAA.
JA ONKO HÄN VÄHEMMÄN ROHKEA KUIN MUUT KELTIT? OI, TE PITKÄ VÄKI OLETTE LAPSELLISIA KAIKKI TYYNNI! AIKOJA OVAT RAUTA-ASUISET TANSKALAISET SORTANEET TEITÄ, JA TE OLISITTE VOINEET AJAA HEIDÄT MEREEN ILMAN TYHMÄÄ YLPEYTTÄNNE.
EI PELKÄSTÄÄN YLPEYS, EEVIN. MITÄ HYÖDYTTÄÄ METALLILEVYISTÄ VALMISTETTU HAARNISKA KUN VASTASSA ON DALCASSIALAINEN KIRVES, JOKA LEIKKAA RAUTAA KUIN MÄRKÄÄ KANGASTA?
HAARNISKA KÄÄNTÄISI TANSKALAISTEN MIEKAT, EIKÄ EDES O'BRIENIEN KIRVES PURE TÄHÄN PANSSARIIN. KAUAN SE ON MAANNUT SYVIEN MERIEN ALLA LUOLISSA VÄKENI HUOSTASSA, TARKASTI VARJELTUNA RUOSTEELTA.
"TÄMÄN KANTAJA OLI ROOMALAINEN SOTURI, KAUAN SITTEN, ENNENKUIN LEGIOONAT VEDETTIIN POIS BRITANNIASTA. MUINAISESSA SODASSA WALESIN RAJALLA SE JOUTUI VÄKENI KÄSIIN, JA KOSKA SITÄ KANTOI SUURI PRINSSI, VÄKENI VAALI SITÄ."
NYT RUKOILEN SINUA KANTAMAAN SITÄ, JOS RAKASTAT MINUA.

DUNLANG OTTI HAARNISKAN VASTAHAKOISESTI. MISTÄ KAUKAA HAARNISKA OLI, TAI MIKSI ROOMALAINEN UPSEERI OLI PITÄNYT GLADIAATTORIN KYPÄRÄÄ? DUNLANG TIESI HYVIN VÄHÄN MISTÄÄN, SILLÄ MUIDEN PÄÄLLIKÖIDEN TAVOIN HÄN EI OSANNUT LUKEA EIKÄ KIRJOITTAA.
HÄN OTTI HAARNIISKAN RAKKAUDESTA EEVINIIN. MUU EI EDES KIINNOSTANUT.
JOS SE SOPII MINULLE...
SE SOPII KYLLÄ, MUTTEN TULE NÄKEMÄÄN SINUA ENÄÄ ELOSSA.

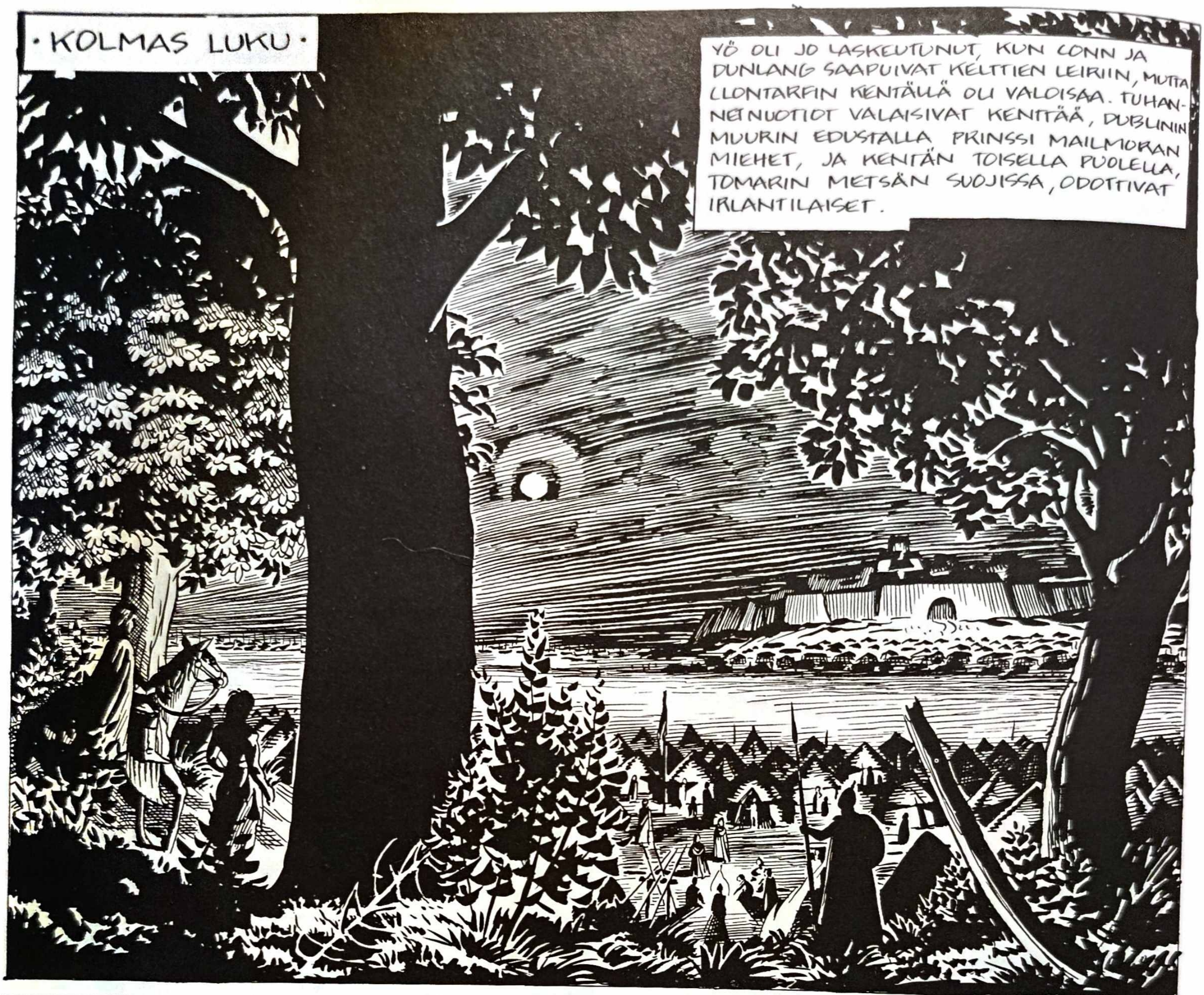
·KOLMAS LUKU·
YÖ OLI JO LASKEUTUNUT, KUN CONN JA DUNLANG SAAPUIVAT KELTTIEN LEIRIIN, MUTTA CLONTARFIN KENTÄLLÄ OLI VALOISAA. TUHANNET NUOTIOT VALAISIVAT KENTTÄÄ, DUBLININ MUURIN EDUSTALLA PRINSSI MAILMORAN MIEHET, JA KENTÄN TOISELLA PUOLELLA, TOMARIN METSÄN SUOJISSA, ODOTTIVAT IRLANTILAISET.

TELTTANSA EDESSÄ ISTUI BRIAN BORU, KELTTIEN SUURKUNINGAS, USKOLLISET PÄÄLLIKKÖNSÄ YMPÄRILLÄÄN. KOMEITA, TIIKERIMÄISIÄ PRINSSEJÄ KULTAISINE SOLKINEEN JA KIRJAILTUINE TUNIKOINEEN. HEIDÄN SILMÄNSÄ OLIVAT KIRKKAAT AVARILLA PAIKOILLA ELÄMISESTÄ, KÄDET SODAN KOVETTAMAT.

MURROGH, BRIANIN VANHIN POIKA, IRLANNIN YLPEYS. MAHTAVA SOTURI, JONKA SINISET SILMÄT EIVÄT OLLEET HETKEÄKÄÄN ILMEETTÖMÄT. NE TANSSIVAT ILOSTA, TUMMUIVAT SURUSTA TAI LIEKEHTIVÄT RAIVOSTA.
TURLOGH, MURROGHIN NUORI POIKA. VIISITOISTAKESÄINEN, INNOISSAAN ENSIMMÄISESTÄ TULEVASTA TAISTELUSTAAN.
SITTEN TOINEN TURLOGH, HÄNEN SERKKUNSA – TURLOGH DUBH, MUSTA TURLOGH. VAIN MUUTAMAA VUOTTA VANHEMPI, MUTTA JO TÄYSI MIES. TUNNETTU KAUTTA IRLANNIN BERSERKKIMÄISISTÄ RAIVOKOHTAUKSISTAAN JA TAITAVASTA KIRVEEN KÄSITTELYSTÄ.
MAETHLA O'FAELAN, DESMONDIN JA ETELÄ-MUNSTERIN PRINSSI, JA HÄNEN SUKULAISENSA, SKOTLANNIN MAHTAVAT STEWARDIT.
LENNOX JA DONALD MARLAINEN, MYÖSKIN SKOTLANNISTA.
SITTEN VIELÄ DUNLANG O'HARTIGAN JA O'HYNE, CONNACHTIN PÄÄLLIKKÖ.
PAIKALTA PUUTTUI O'KELLY, HYMANYN PRINSSI. HÄN OLI SETÄNSÄ KUNINGAS MALACHIN LEIRISSÄ.
KUNINGAS ITSE, BRIAN BORUMA MACCENNETIG, OLI JO 73 VUOTTA VANHA. HIUKSET OLIVAT HARMAAT, MUTTA VARSI VIELÄ TERÄSTÄ.
BORUA HUOLESTUTTI KUNINGAS MALACHIN SIJOITTUMINEN OMAAN LEIRIINSÄ. EPÄLUULO VALLITSI MEATHLAISTEN JA DALCASSIALAISTEN VÄLILLÄ.

MYÖSKÄÄN DONAGH, BRIANIN TOINEN POIKA, EI OLLUT PAIKALLAAN PÄÄLLIKÖIDEN JOUKOSSA. HÄN OLI LEINSTERIN MAAKUNNASSA, JOHTAMASSA TOISTA RYHMÄÄ MAILMORAN TILLUKSIA VASTAAN.
HERRANI, TÄSSÄ ON MIES, JOKA MUINOIN JULISTETTIIN LAINSUOJATTOMAKSI, KOKI KOVIA VIIKINKIEN KÄSISSÄ JA JOKA VAARANSI HENKENSÄ TULLAKSEEN LÄPI MYRSKYN JA MEREN TAISTELEMAAN LIPPUNNE ALLA. HÄN TULI ORKNEYLTA VENEELLÄ, ALASTI JA YKSIN, JA MERI HEITTI HÄNET RANNALLEMME HÄDIN TUSKIN ELOSSA.
SINÄ! KYLLÄ, HYVIN MINÄ HÄNET MUISTAN. NO, CONN, OLET PALANNUT – VERISINE KÄSINESI!
KYLLÄ, KUNINGAS BRIAN. ON TOTTA ETTÄ KÄTENI OVAT PUNAISET, MUTTA AJATTELIN PESTÄ TAHRAT TANSKALAISTEN VERELLÄ.
SINÄ USKALLAT SEISTÄ MINUN EDESSÄNI? MINUN, JOLLE HENKESI ON PANTTINA!

VAIN TÄMÄN TIEDÄN, KUNINGAS BRIAN. ISÄNI OLI KANSSASI SULCOITISSA JA LIMERICIN VALTAUKSESSA. SITÄ ENNENKIN HÄN OLI MUKANA VAELLUKSILLASI, JA OLI YKSI NIISTÄ NELJÄSTÄTOISTA USKOLLISESTA SOTURISTA, JOTKA PYSYIVÄT RINNALLASI KUN VELJESI KUNINGAS MAHON, ETSI SINUA METSÄSTÄ. ISOISÄNI SEURASI "NAHKAVIITTOJEN" MURKERTAGHIA, JA MUUKIN SUKUNI ON SOTINUT TANSKALAISIA VASTAAN JO THORGILSIN PÄIVISTÄ. TARVITSET VAHVOJA SOTUREITA, ON OIKEUTENI TAISTELLA VIHOLLISIAMME VASTAAN, EIKÄ KUOLLA KUNNIATTOMASTI KÖYDEN JATKONA.
HYVIN PUHUTTU. PIDÄ HENKESI. LAINSUOJATTOMAN PÄIVÄSI OLKOOT OHITSE. KUNINGAS MALACHI VOISI OLLA ERI MIELTÄ, HÄNEN SOTURINSAHAN SINÄ TAPOIT, MUTTA ...
ANTAA SEN NYT OLLA. SE SAA ODOTTAA TAISTELUN AJAN KEN TIETÄÄ, SE VOI OLLA MAAILMANLOPPU MEILLE KAIKILLE.
LEIKATAAN TÄMÄ POIS, OLET NYT VAPAA MIES.
EI ENNEN KUIN OLEN SURMANNUT THORWALD KORPIN, JOKA SEN ASETTI. OLKOON SE TAISTELUSSA MERKKI ARMOTTOMUUDESTANI.
MIEKKASI NÄYTTÄÄ KOVIN ULJAALTA, MOUKKA.
SE ON, HERRANI. "NAHKAVIITTOJEN" MURKERTAGH KÄYTTELI SITÄ KUNNES BLACAIR TANSKALAINEN SURMASI HÄNET ARDEESSA, JA SE SÄILYI VIHOLLISELLA KUNNES NOUKIN SEN WOLFGAR SNORRINPOJAN RUUMIILTA.
EI OLE SOPIVAA, ETTÄ MOUKALLA ON KUNINKAAN MIEKKA. JOKU PÄÄLLIKÖISTÄ SAAKOON SEN, JA ANTAKAA HÄNELLE KIRVES SEN SIJAAN.

JOS JOKU HALUAA TÄMÄN MIEKAN, ON HÄNEN PAREMPI ANTAA SE KIRVES ENSIN... JA VOIMALLA!
RAUHALLISESTI, POIKASENI. ANNA HÄNEN PITÄÄ MIEKKANSA
HYVÄ ON, PIDÄ SE JA SEURAA MINUA HUOMENNA TAISTELUUN. KATSOTAAN JOSKO KUNINKAAN MIEKKA MOUKAN KÄDESSÄ RAIVAA YHTÄ ISON ALAN KUIN PRINSSIN MIEKKA!
HYVÄT AATELISET, ON EHKÄ JUMALAN TAHTO ETTÄ KAADUN ENSIMMÄISESSÄ KOITOKSESSA ... EN TIEDÄ.
MUTTA ORJUUDEN ARVET POLTTAVAT SELKÄÄNI KOVASTI TÄNÄ YÖNÄ, ENKÄ AIO ARASTELLA KUN KEIHÄITÄ KATKOTAAN.

·NELJÄS LUKU·
" SIKSI TUOMIO ON YLLÄSI, SINUN JA KUNINKAIDESI YLLÄ..." CHESTERTON
TOINEN SYY KELTTIEN JA VIIKIN-KIEN RAUHAN RIKKOUTUMISEEN OLI YHTÄ VANHA KUIN IHMISKUNTA; USKONSOTA!
VALLOITETTUAAN DUBLININ EN-SIMMÄISEN KERRAN 1000 JKR, BORU POLTTI "THORIN PUUN" JA YRITTI PAKOTTAA VIIKINKEJÄ KRISTINUSKOON...

...SIINÄ PAHEMMIN ONNISTUMATTA. BORUN NEUVOTELLESSA PÄÄLLIKÖI-DENSÄ KANSSA CLONTARFIN KENTÄN LAIDALLA, MUINAINEN RITUAALI OLI KÄYNNISSÄ HÄMÄ-RÄSSÄ TEMPPELISSÄ.

MITÄ NÄET TULEVASTA?
VIISIKYMMENTÄ VUOTTA OLEN PALVELLUT ODINIA – VIISIKYMMENTÄ VUOTTA ENNUSTANUT VIILLETYSTÄ SYDÄMESTÄ, MUTTEN MILLOINKAAN OLE MOISIA MERKKEJÄ TODISTANUT. OTA VAARI, BRODIR! – JOS ET TAISTELE PITKÄNÄ PERJANTAINA, JOUKKOSI AJETAAN KASAAN JA PÄÄLLIKKÖSI TAPETAAN; JOS TAAS TAISTELET, KUNINGAS BRIAN KUOLEE – MUTTA VOITTAA SILTI TAISTELUN.
MERTEN PAHOLAISET!
EN SAA SELVYYTTÄ ENTEISTÄ – JA MINÄ SENTÄÄN OLEN VIIMEINEN LIEKEHTIVÄN KEHÄN PAPEISTA, HEISTÄ JOTKA OPETTELIVAT SYVIMMÄT SALAISUUDET ITSENSÄ THORGILSIN JALKOJEN JUURESSA. NÄEN TAISTELUA JA TEURASTUSTA – JA MUUTAKIN – JÄTTILÄISMÄISIÄ JA KAMMOTTAVIA HAHMOJA VAANIMASSA USVAN KÄTKÖISSÄ.
RIITTÄMIIN MOISTA HÖPÖTYSTÄ! JOS KAADUNKIN, VIEN BRIANIN MUKANANI HELHAIMIIN. LÄHDEMME KELTTEJÄ VASTAAN HUOMENNA, KÄVI MITEN KÄVI.

MITÄ PAPPI KERTOI, BRODIR?
JOS EMME TAISTELE HUOMENNA, ME HÄVIÄMME.
JOS TAISTELEMME, BRIAN VOITTAA, MUTTA KAATUU. ME TAISTELEMME – ENEMMÄN KUITENKIN SIKSI, ETTÄ VAKOILIJAMME KERTOVAT DONAGHIN OLEVAN POISSA LEIRISTÄ, TUHOAMASSA MAILMORAN TILUKSIA.
OLEMME LÄHETTÄNEET VAKOILIJOITA KUNINGAS MALACHIN LUOKSE, TAIVUTTAMAAN HÄNTÄ KUNINGAS BRIANIA VASTAAN. HEILLÄ ON VANHOJA KALAVELKOJA. LUPASIMME HÄNELLE RUNSAAN PALKKION JA BRIANIN MAAT HALLITTAVIKSI. TIETENKÄÄN EMME AIO PITÄÄ LUPAUSTA – MUTTA ENSIN BRIAN!
TUO MINULLE HÄNEN PÄÄNSÄ! RIPUSTAN SEN HÄÄVUOTEEMME YLÄPUOLELLE!
OLEN KUULLUT OUTOJA TARINOITA. SIGURD ON KERSKUNUT HUMALASSA.
KORMLADA PELKÄSI. KAIKISTA MAAILMAN MIEHISTÄ HÄN PELKÄSI JUURI BRODIRIA. LAPSESTA ASTI HÄN OLI VOINUT HALLITA MIEHIÄ MIELENSÄ MUKAAN. BRODIR OLI KUITENKIN LIIAN ARVAAMATON...
MITÄ SIGURD ON SANONUT?

KUN POIKASI SITRIC TULI TALOONI MAN-SAARILLA, HÄN VANNOI MINULLE PALKKIOKSI AVUSTANI IRLANNIN KUNINKUUTTA SINUN RINNALLASI. NYT TUO HOUKKA ORKNEYLTA, SIGURD KERSKUU KÄNNISSÄ ETTÄ HÄNELLE ON LUVATTU SAMA PALKKIO.
HUMALAISEN PUHEITA...
VALEHTELET, LUTKA! OLET SYNTYNYT HOUKUTTELEMAAN MIEHIÄ TUHOON! MUTTA MAN-SAAREN BRODIRIN KANSSA SINÄ ET LEIKI!
OLET HULLU! PÄÄSTÄ HETI IRTI TAI KUTSUN VARTIJAT!
KUTSU VARTIJASI!
KUTSU, JA HAKKAAN HEILTÄ KAIKILTA PÄÄT IRTI! JOS PETÄT MINUT NYT, VERI TULEE VIRTAAMAAN JOKINA DUBLININ KATUJA! THORIN KAUTTA! BRIANILLE EI JÄÄ KAUPUNKIA POLTETTAVAKSI!
MAILMORA, SITRIC, SIGURD, AMLAFF - LEIKKAAN KURKUT KAIKILTA JA RAAHAAN SINUT ALASTI LAIVAANI VAALEISTA HIUKSISTASI! USKALLAPPAS HUUTAA!

LUPASIT SIGURDILLE SAMAA KUIN MINULLEKIN! TIETÄEN, ETTEI KUMPIKAAN HEITTÄISI ELÄMÄÄNSÄ PELIIN VÄHEMMÄSTÄ!
EI! EI! VANNON THORIN SORMUKSEN KAUTTA!
KYLLÄ! – LUPASIN KYLLÄ! AH, PÄÄSTÄ JO IRTI!
SIIS MOLEMMILLE ON LUVATTU SAMA...
MUTTA MINULLE ANTAMASI LUPAUKSEN SINÄ PIDÄT – TAI RUKOILET ETTET OLISI SYNTYNYTKÄÄN! IRLANNIN VALTAISTUIN EI OLE MITÄÄN HIMONI RINNALLA! – JOS MINÄ EN SAA SINUA, EI KYLLÄ SAA KUKAAN MUUKAAN!
ENTÄ SIGURD?
HÄN KAATUI TAISTELUSSA – TAI SEN JÄLKEEN.
LOISTAVAA! RAKASTAN VAIN SINUA, BRODIR! LUPASIN SIGURDILLE VAIN KOSKA HÄN EI OLISI AUTTANUT MUUTEN.
RAKASTAT! HAH! SINÄ RAKASTAT KORMLADAA – ET KETÄÄN MUUTA. MUTTA LUPAUKSESI SAAT PITÄÄ, TAI KADUT PAHAN KERRAN!

KAATUKOOT ENSIMMÄISESSÄ HYÖKKÄYKSESSÄ! JOS JOMPIKUMPI JÄÄ HENKIIN, OLKOON SE SE PITKÄ IDIOOTTI SIGURD – HÄN VAIKUTTAA HELPOMMIN HALLITTAVALTA PUOLISOLTA KUIN TUO MUSTATUKKAINEN RAAKALAINEN
NAIN KYLLÄ HÄNETKIN JOS HÄN SELVIÄÄ TAISTELUSTA, MUTTA THORIN KAUTTA! HÄN EI PITKÄÄN PAINA IRLANNIN VALTAISTUINTA – LÄHETÄN HÄNET BRIANIN SEURAKSI.
PUHUT KUIN KUNINGAS BRIAN OLISI JO TAPETTU.
EEVIN!
ÄLÄ TULE LÄHEMMÄS, NOITA! ÄLÄ YRITÄ LOIHTIA MINUA! MITEN PÄÄSIT PALATSIINI?
KUINKA TUULI KULKEE PUIDEN LOMITSE? MITÄ BRODIR SANOI ENNEN SAAPUMISTANI?
JOS OLET VELHOTAR, TIEDÄT KYSYMÄTTÄ!
SE ON TOTTA. LUEN SEN MIELESTÄSI. HÄN ON KYSYNYT NEUVOA MERIKANSAN ORAAKKELILTA. VERELTÄ JA REVITYLTÄ SYDÄMELTÄ. HÄN KERTOI ETTÄ HYÖKKÄÄTTE HUOMENNA.

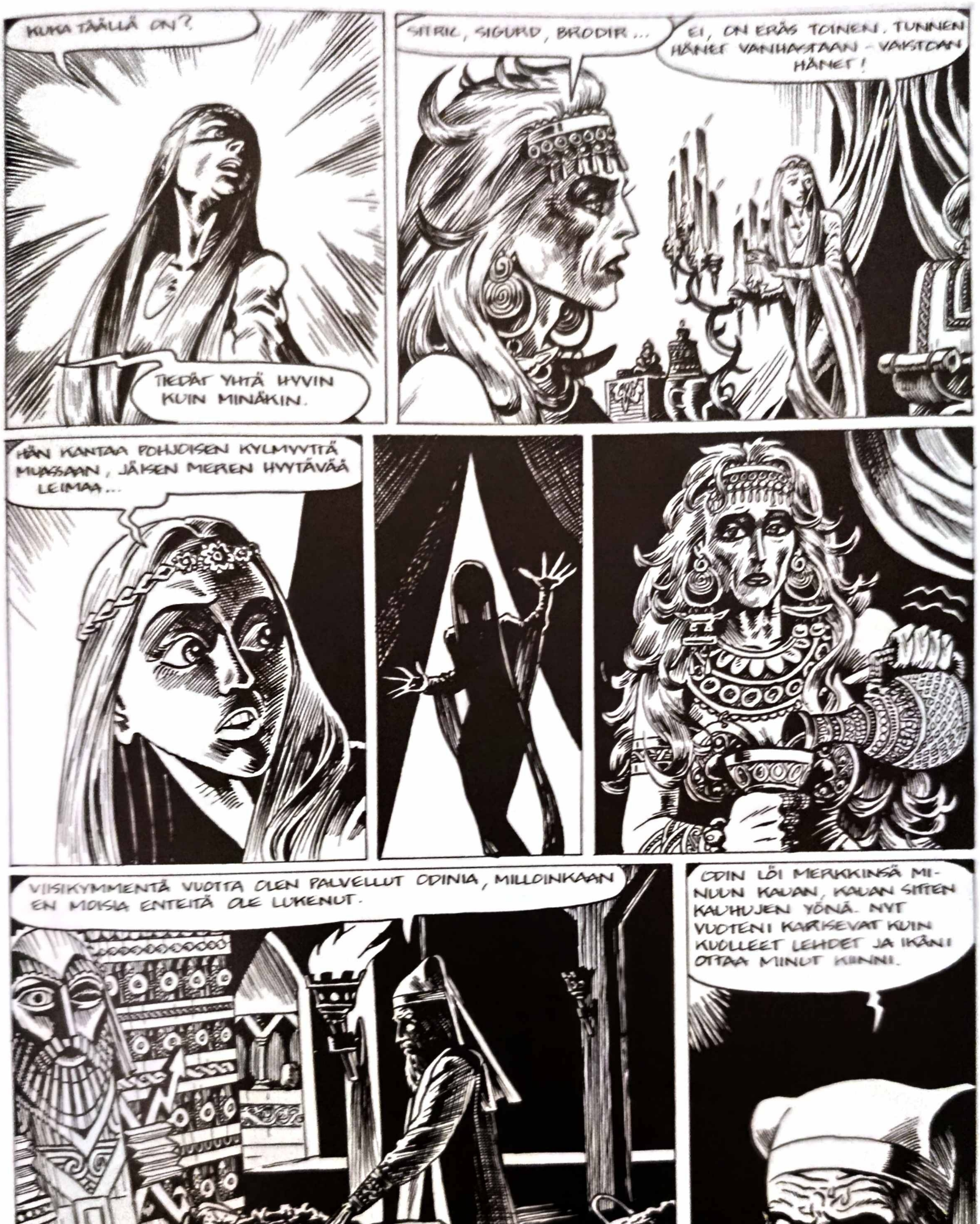
KUKA TÄÄLLÄ ON?
TIEDÄT YHTÄ HYVIN KUIN MINÄKIN.
SITRIC, SIGURD, BRODIR ...
EI, ON ERÄS TOINEN. TUNNEN HÄNET VANHASTAAN - VAISTOAN HÄNET!
HÄN KANTAA POHJOISEN KYLMYYTTÄ MUASSAAN, JÄISEN MEREN HYYTÄVÄÄ LEIMAA...
VIISIKYMMENTÄ VUOTTA OLEN PALVELLUT ODINIA, MILLOINKAAN EN MOISIA ENTEITÄ OLE LUKENUT.
ODIN LÖI MERKKINSÄ MINUUN KAUAN, KAUAN SITTEN KAUHUJEN YÖNÄ. NYT VUOTENI KARISEVAT KUIN KUOLLEET LEHDET JA IKÄNI OTTAA MINUT KIINNI.

YKSI TOISENSA JÄLKEEN OLEN NÄHNYT ODININ ALTTAREIDEN HAJOAVAN. JOS NYT KRISTITYT VOITTAVAT TAISTELUN, ODININ PÄIVÄT OVAT LUETUT. OLEN TÄNÄÄN SAATTANUT UHRATA VIIMEISEN UHRINI...
JA MIKÄPÄ OLISI SOVELIAAMPAA KUIN SEURATA TUOTA VIIMEISEN UHRIN SIELUA VALTIAASI VALTAKUNTAAN ?
AAAARRR

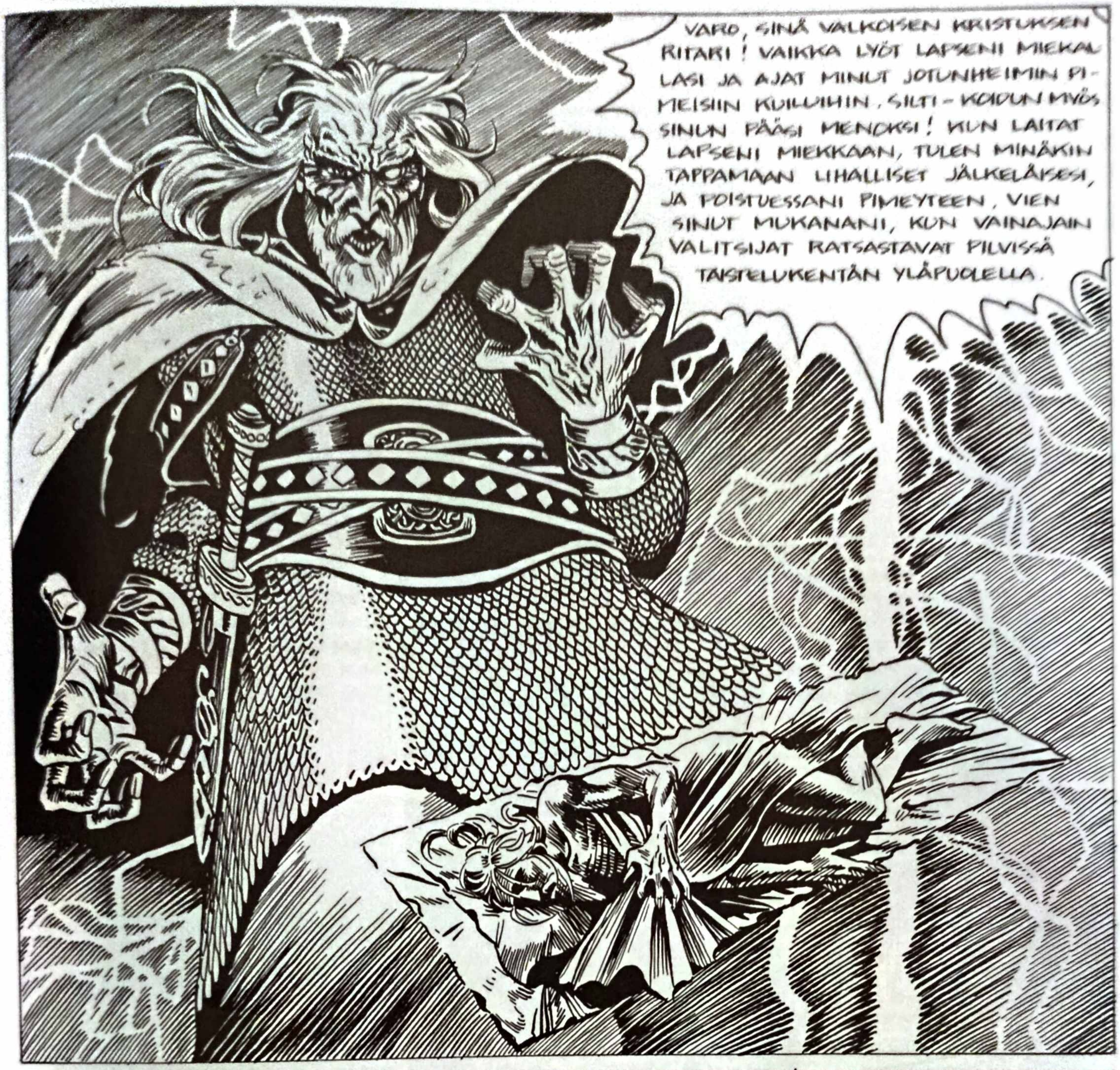
VARO, SINÄ VALKOISEN KRISTUKSEN RITARI! VAIKKA LYÖT LAPSENI MIEKALLASI JA AJAT MINUT JOTUNHEIMIN PIMEISIIN KUILUIHIN, SILTI - KOIDUN MYÖS SINUN PÄÄSI MENOKSI! KUN LAITAT LAPSENI MIEKKAAN, TULEN MINÄKIN TAPPAMAAN LIHALLISET JÄLKELÄISESI, JA POISTUESSANI PIMEYTEEN, VIEN SINUT MUKANANI, KUN VAINAJAIN VALITSIJAT RATSASTAVAT PILVISSÄ TAISTELUKENTÄN YLÄPUOLELLA.

AAAAH!
EEVIN...

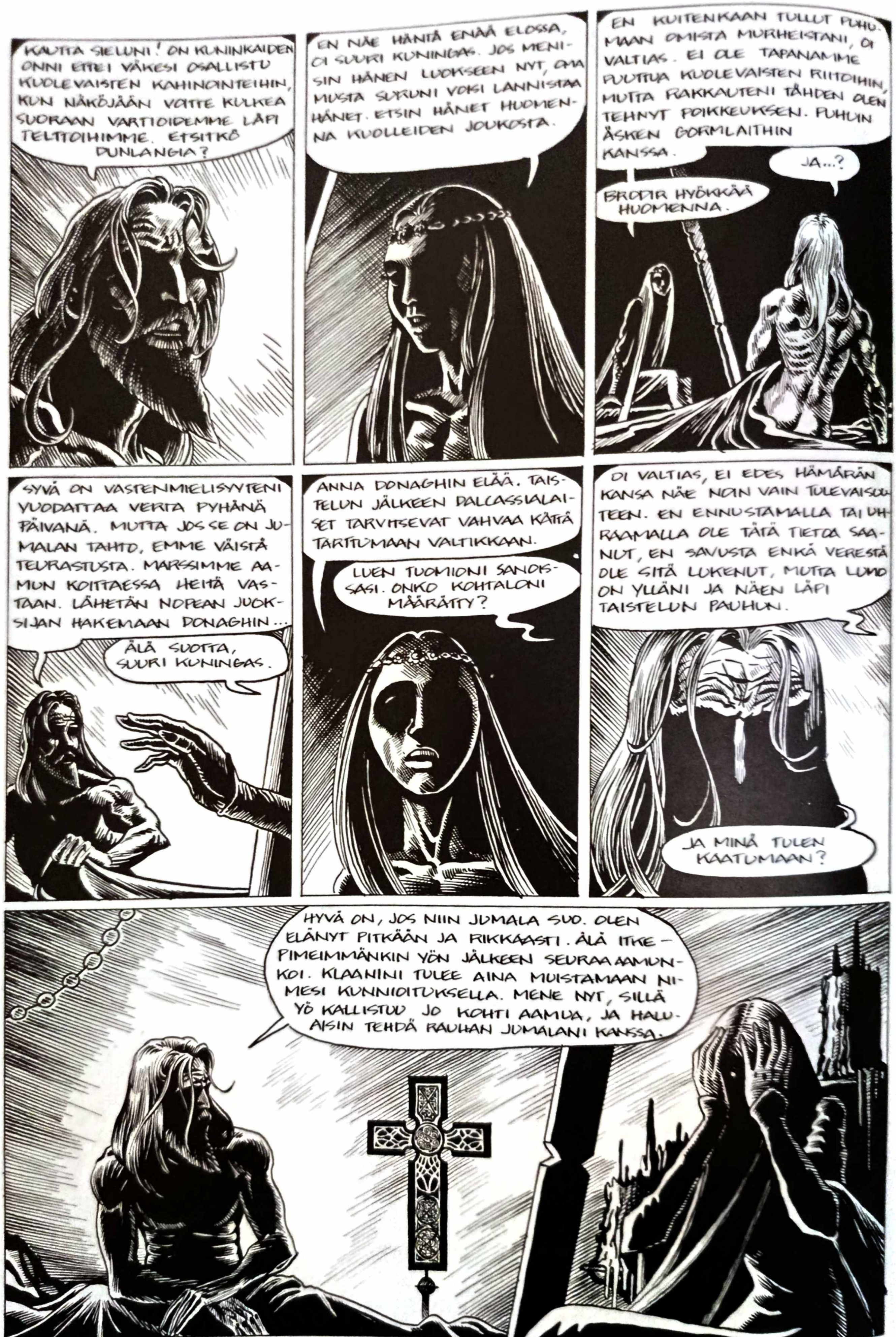
KAUTTA SIELUNI! ON KUNINKAIDEN ONNI ETTEI VÄKESI OSALLISTU KUOLEVAISTEN KAHINOINTEIHIN, KUN NÄKÖJÄÄN VOITTE KULKEA SUORAAN VARTIOIDEMME LÄPI TELTTOIHIMME. ETSITKÖ DUNLANGIA?
EN NÄE HÄNTÄ ENÄÄ ELOSSA, OI SUURI KUNINGAS. JOS MENISIN HÄNEN LUOKSEEN NYT, OMA MUSTA SURUNI VOISI LANNISTAA HÄNET. ETSIN HÄNET HUOMENNA KUOLLEIDEN JOUKOSTA.
EN KUITENKAAN TULLUT PUHUMAAN OMISTA MURHEISTANI, OI VALTIAS. EI OLE TAPANAMME PUUTTUA KUOLEVAISTEN RIITOIHIN, MUTTA RAKKAUTENI TÄHDEN OLEN TEHNYT POIKKEUKSEN. PUHUIN ÄSKEN GORMLAITHIN KANSSA.
JA...?
BRODIR HYÖKKÄÄ HUOMENNA.
SYVÄ ON VASTENMIELISYYTENI VUODATTAA VERTA PYHÄNÄ PÄIVÄNÄ. MUTTA JOS SE ON JUMALAN TAHTO, EMME VÄISTÄ TEURASTUSTA. MARSSIMME AAMUN KOITTAESSA HEITÄ VASTAAN. LÄHETÄN NOPEAN JUOKSIJAN HAKEMAAN DONAGHIN...
ÄLÄ SUOTTA, SUURI KUNINGAS.
ANNA DONAGHIN ELÄÄ. TAISTELUN JÄLKEEN DALCASSIALAISET TARVITSEVAT VAHVAA KÄTTÄ TARTTUMAAN VALTIKKAAN.
LUEN TUOMIONI SANOISSASI. ONKO KOHTALONI MÄÄRÄTTY?
OI VALTIAS, EI EDES HÄMÄRÄN KANSA NÄE NOIN VAIN TULEVAISUUTEEN. EN ENNUSTAMALLA TAI UHRAAMALLA OLE TÄTÄ TIETOA SAANUT, EN SAVUSTA ENKÄ VERESTÄ OLE SITÄ LUKENUT, MUTTA LUMO ON YLLÄNI JA NÄEN LÄPI TAISTELUN PAUHUN.
JA MINÄ TULEN KAATUMAAN?
HYVÄ ON, JOS NIIN JUMALA SUO. OLEN ELÄNYT PITKÄÄN JA RIKKAASTI. ÄLÄ ITKE – PIMEIMMÄNKIN YÖN JÄLKEEN SEURAA AAMUNKOI. KLAANINI TULEE AINA MUISTAMAAN NIMESI KUNNIOITUKSELLA. MENE NYT, SILLÄ YÖ KALLISTUU JO KOHTI AAMUA, JA HALUAISIN TEHDÄ RAUHAN JUMALANI KANSSA.

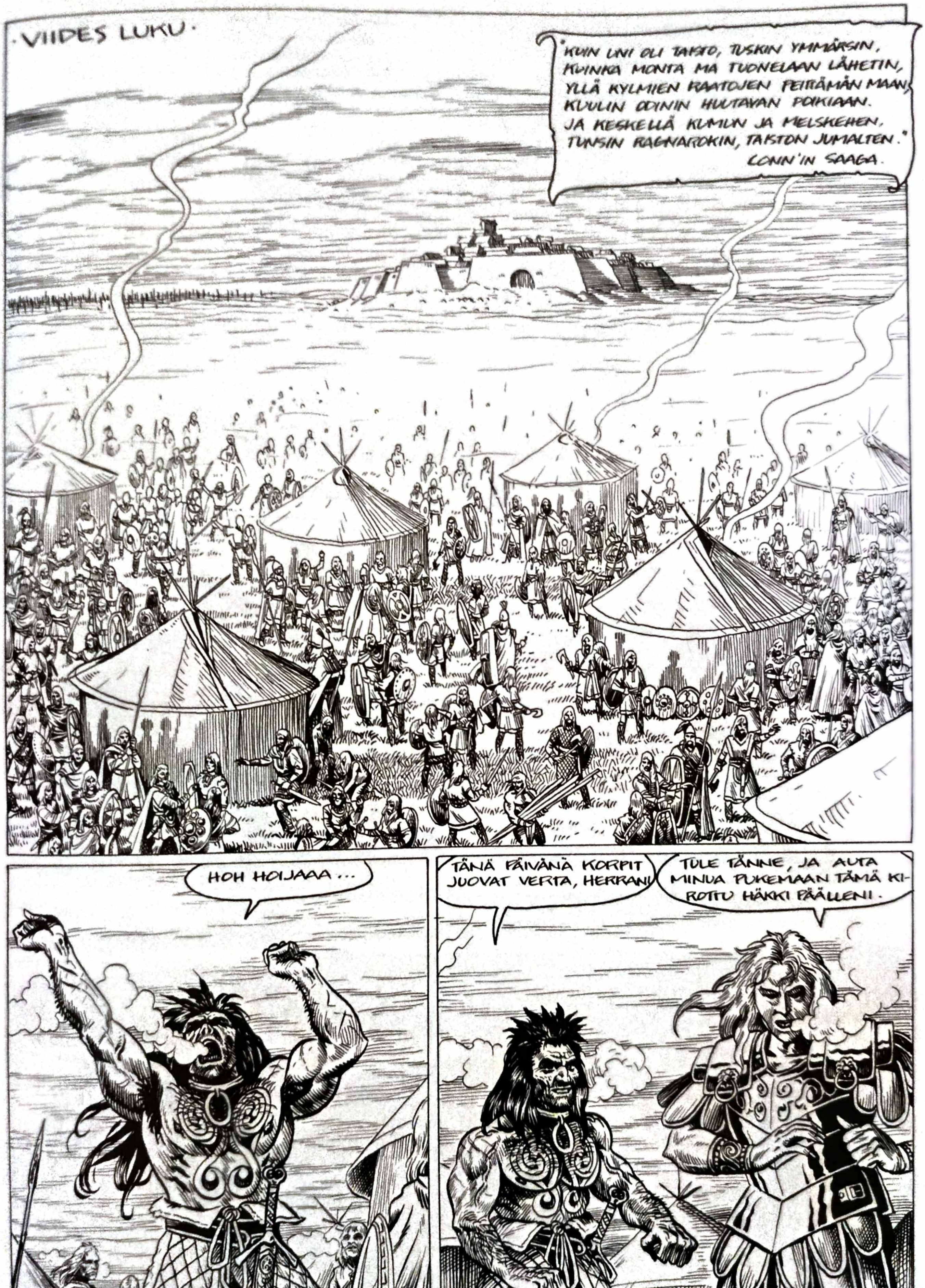
·VIIDES LUKU·
"KUIN UNI OLI TAISTO, TUSKIN YMMÄRSIN,
KUINKA MONTA MA TUONELAAN LÄHETIN,
YLLÄ KYLMIEN RAATOJEN PEITTÄMÄN MAAN,
KUULIN ODININ HULTAVAN POIKIAAN.
JA KESKELLÄ KUMUN JA MELSKEHEN,
TUNSIN RAGNAROKIN, TAISTON JUMALTEN."
CONN'IN SAAGA.
HOH HOIJAAA...
TÄNÄ PÄIVÄNÄ KORPIT JUOVAT VERTA, HERRANI
TULE TÄNNE, JA AUTA MINUA PUKEMAAN TÄMÄ KIROTTU HÄKKI PÄÄLLENI.

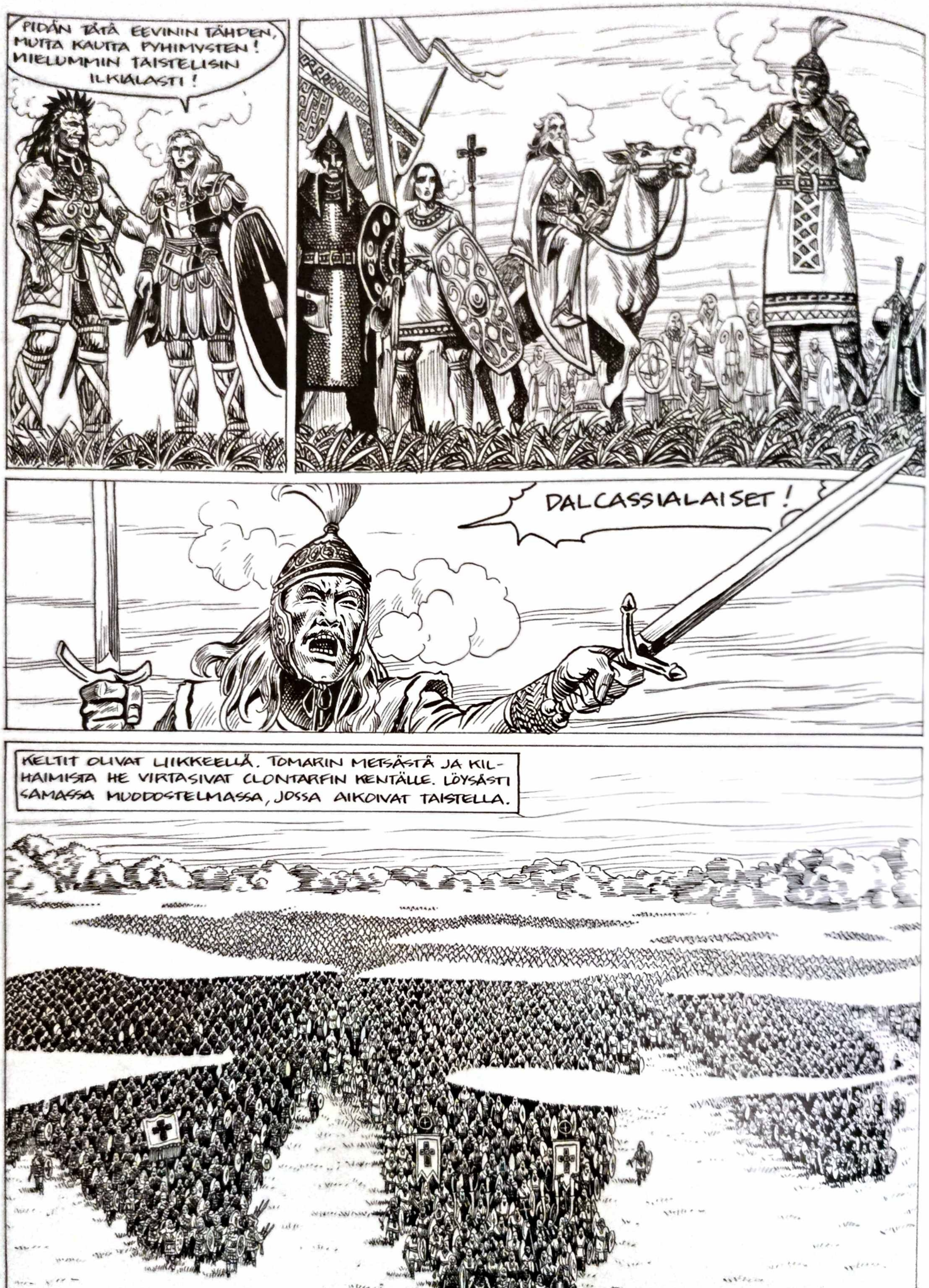
PIDÄN TÄTÄ EEVININ TÄHDEN, MUTTA KAUTTA PYHIMYSTEN! MIELUMMIN TAISTELISIN ILKIALASTI!
DALCASSIALAISET!
KELTIT OLIVAT LIIKKEELLÄ. TOMARIN METSÄSTÄ JA KILHAIMISTA HE VIRTASIVAT CLONTARFIN KENTÄLLE. LÖYSÄSTI SAMASSA MUODOSTELMASSA, JOSSA AIKOIVAT TAISTELLA.

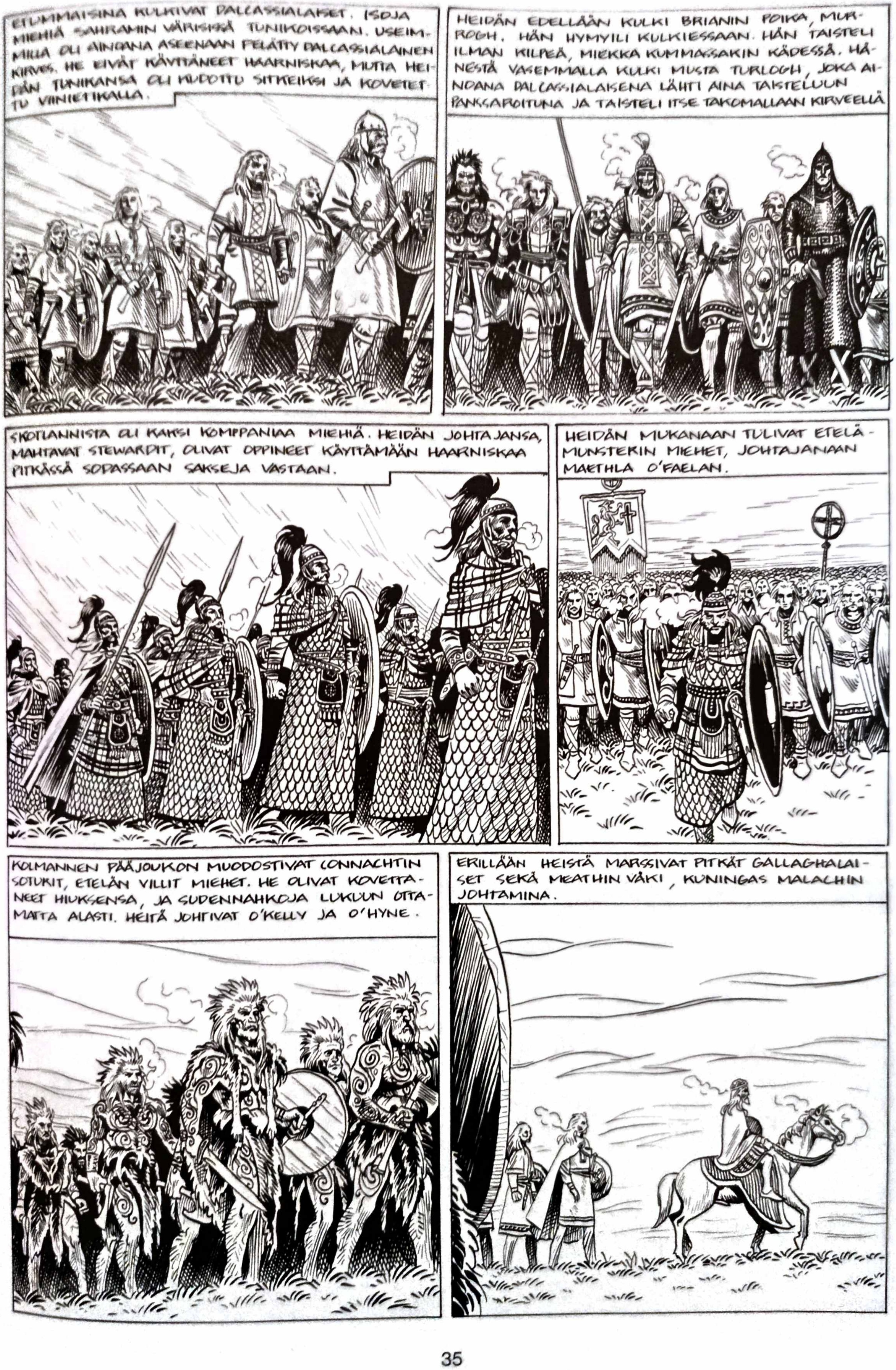
ETUMMAISINA KULKIVAT DALCASSIALAISET. ISOJA MIEHIÄ SAHRAMIN VÄRISISSÄ TUNIKOISSAAN. USEIMMILLA OLI AINOANA ASEENAAN PELÄTTY DALCASSIALAINEN KIRVES. HE EIVÄT KÄYTTÄNEET HAARNISKAA, MUTTA HEIDÄN TUNIKANSA OLI KUDOTTU SITKEIKSI JA KOVETETTU VIINIETIKALLA.
HEIDÄN EDELLÄÄN KULKI BRIANIN POIKA, MURROGH. HÄN HYMYILI KULKIESSAAN. HÄN TAISTELI ILMAN KILPEÄ, MIEKKA KUMMASSAKIN KÄDESSÄ. HÄNESTÄ VASEMMALLA KULKI MUSTA TURLOGH, JOKA AINOANA DALCASSIALAISENA LÄHTI AINA TAISTELUUN PANSSAROITUNA JA TAISTELI ITSE TAKOMALLAAN KIRVEELLÄ
SKOTLANNISTA OLI KAKSI KOMPPANIAA MIEHIÄ. HEIDÄN JOHTAJANSA, MAHTAVAT STEWARDIT, OLIVAT OPPINEET KÄYTTÄMÄÄN HAARNISKAA PITKÄSSÄ SODASSAAN SAKSEJA VASTAAN.
HEIDÄN MUKANAAN TULIVAT ETELÄ-MUNSTERIN MIEHET, JOHTAJANAAN MAETHLA O'FAELAN.
KOLMANNEN PÄÄJOUKON MUODOSTIVAT CONNACHTIN SOTUKIT, ETELÄN VILLIT MIEHET. HE OLIVAT KOVETTANEET HIUKSENSA, JA SUDENNAHKOJA LUKUUN OTTAMATTA ALASTI. HEITÄ JOHTIVAT O'KELLY JA O'HYNE.
ERILLÄÄN HEISTÄ MARSSIVAT PITKÄT GALLAGHALAISET SEKÄ MEATHIN VÄKI, KUNINGAS MALACHIN JOHTAMINA.

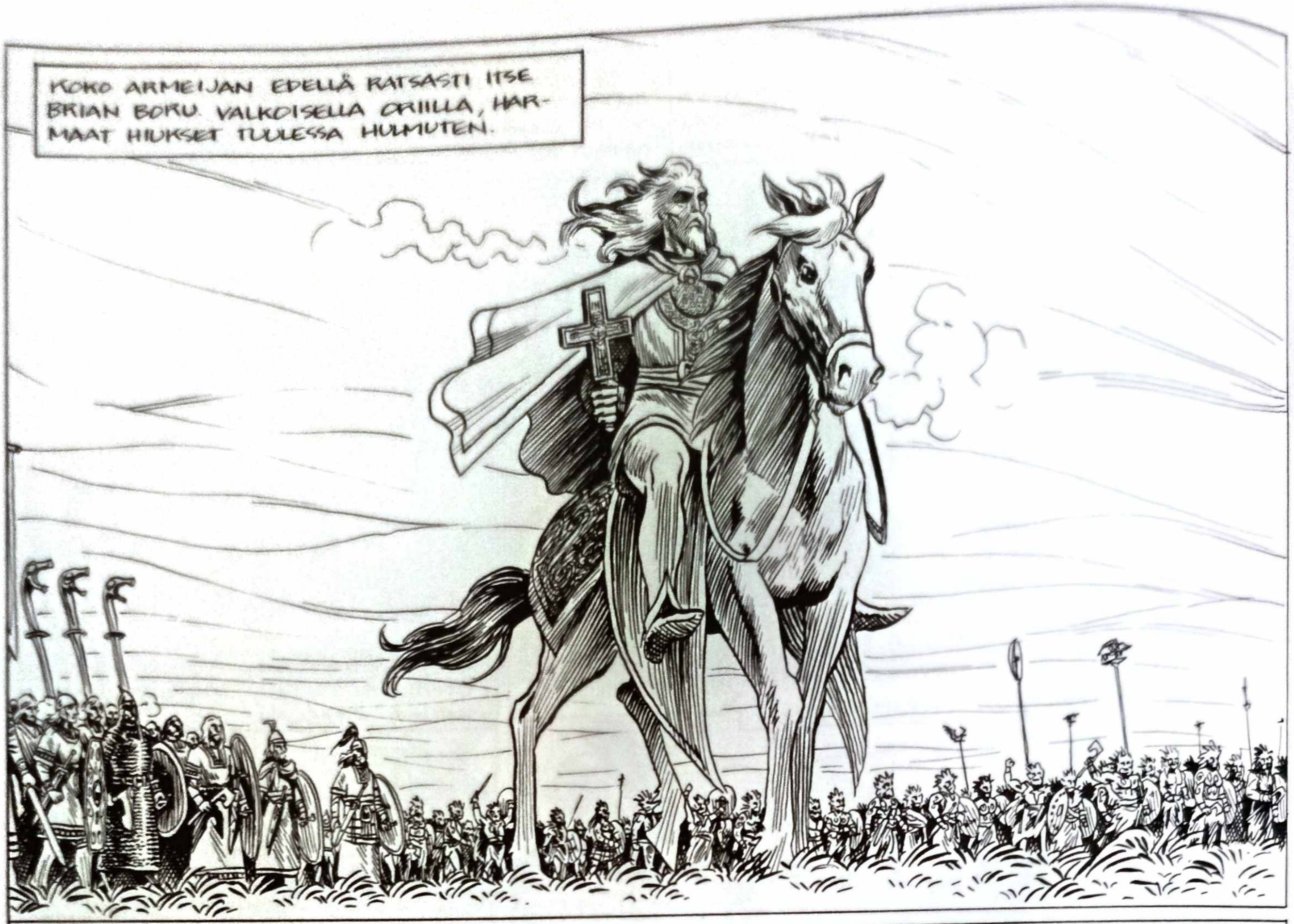
KOKO ARMEIJAN EDELLÄ RATSASTI ITSE BRIAN BORU. VALKOISELLA ORIILLA, HARMAAT HIUKSET TUULESSA HULMUTEN.

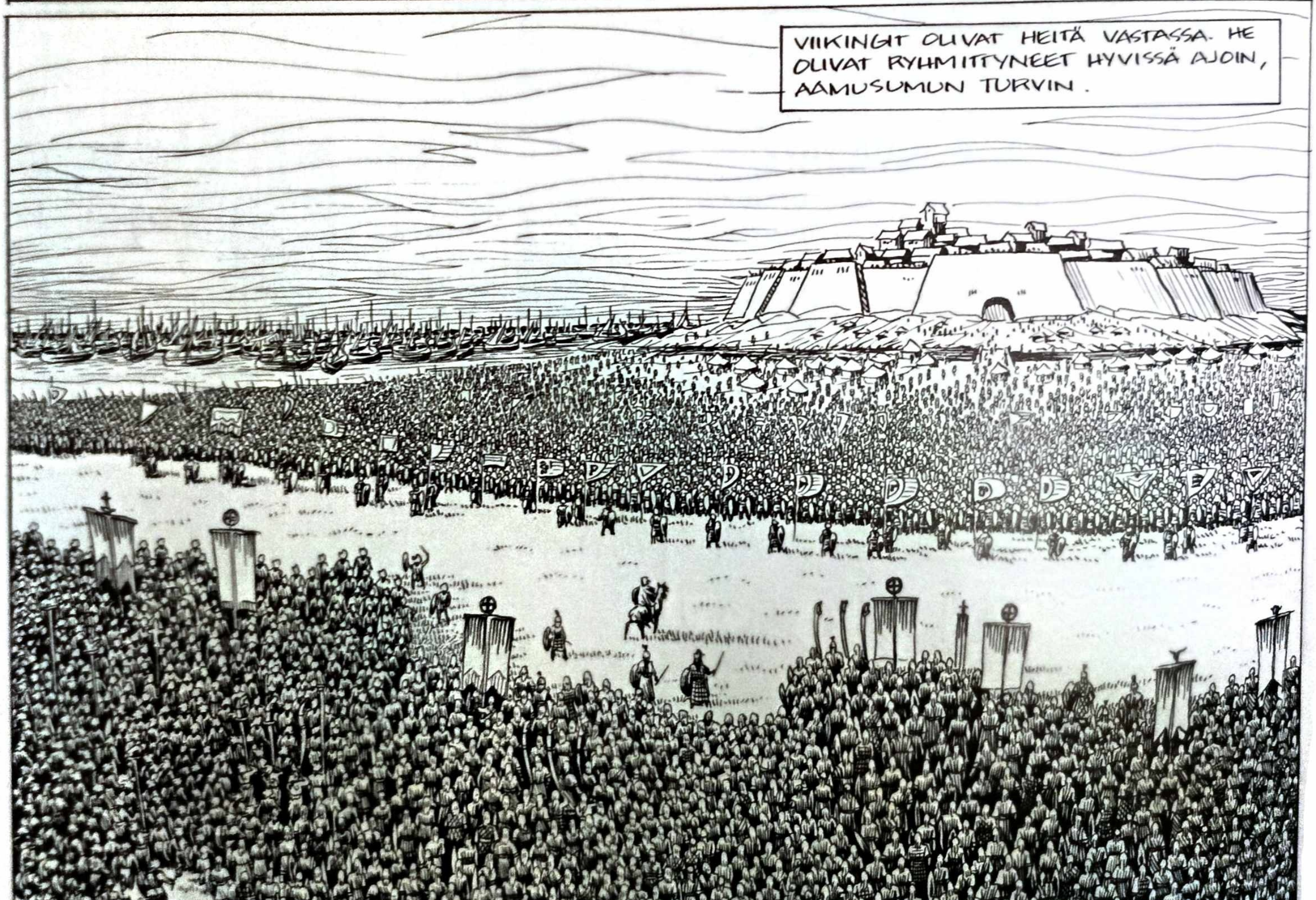
VIIKINGIT OLIVAT HEITÄ VASTASSA. HE OLIVAT RYHMITTYNEET HYVISSÄ AJOIN, AAMUSUMUN TURVIN.

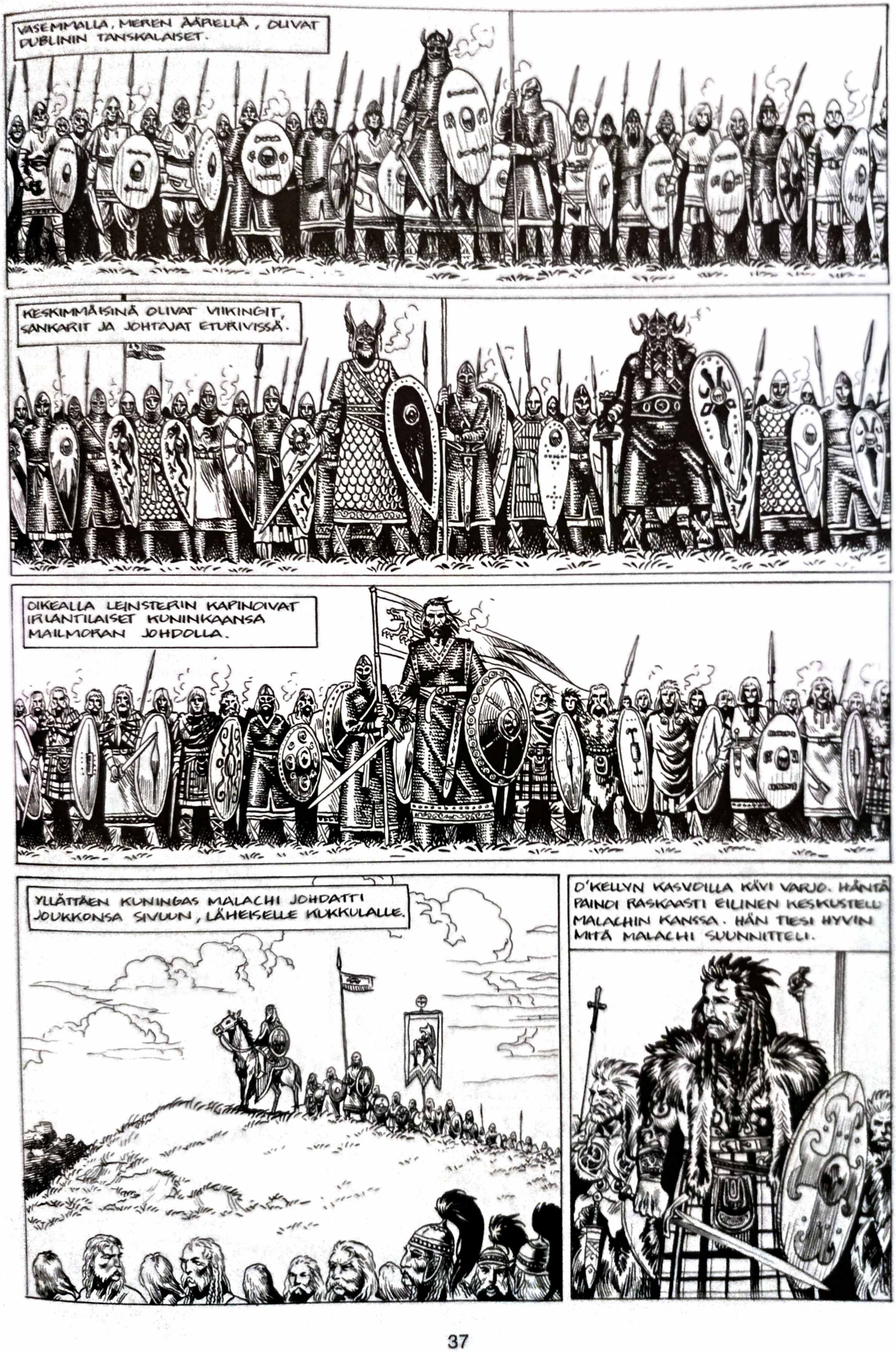
VASEMMALLA, MEREN ÄÄRELLÄ, OLIVAT DUBLININ TANSKALAISET.
KESKIMMÄISINÄ OLIVAT VIIKINGIT, SANKARIT JA JOHTAJAT ETURIVISSÄ.
OIKEALLA LEINSTERIN KAPINOIVAT IRLANTILAISET KUNINKAANSA MAILMORAN JOHDOLLA.
YLLÄTTÄEN KUNINGAS MALACHI JOHDATTI JOUKKONSA SIVUUN, LÄHEISELLE KUKKULALLE.
O'KELLYN KASVOILLA KÄVI VARJO. HÄNTÄ PAINOI RASKAASTI EILINEN KESKUSTELU MALACHIN KANSSA. HÄN TIESI HYVIN MITÄ MALACHI SUUNNITTELI.

KUKA SANOI, ETTÄ O'NEIL UNOHTAA VANHAN KAUNAN. KAUTTA CROMIN! MEIDÄN TÄYTYY VAROA EHKÄ SELUSTAAMMEKIN ENNENKUIN TÄMÄ TAISTO ON OHI.
MALACHI EI TODELLAKAAN OLLUT UNOHTANUT MITEN BRIAN OLI VIENYT HÄNEN SUURKUNINKUUTENSA, JA VAIMONSA. HÄN OLI PÄÄTTÄNYT ODOTTAA TAISTELUN LOPPUPUOLTA JA LYÖDÄ SEKÄ VIIKINGIT, ETTÄ BRIAN BORUN.
GOIDHELIN POJAT! EI OLE VALLASSANI ENÄÄ JOHTAA TEITÄ TAISTELUSSA, NIINKUIN TEIN NUORUUTENI PÄIVINÄ. LAITAN TELTTANI KUITENKIN LINJOJENNE TAAKSE, NIIN ETTÄ TEIDÄN TÄYTYY TALLOA MINUT HENGILTÄ JOS PAKENETTE. TE ETTE PAKENE!
MUISTAKAA SATA VUOTTA VAINOA JA HÄPEÄÄ! MUISTAKAA POLTETUT KOTINNE, TEURASTETUT LÄHEISENNE, RAISKATUT NAISENNE JA ORJUUTETUT LAPSENNE!
EDESSÄNNE SEISOVAT SORTAJANNE! TÄNÄ PÄIVÄNÄ KRISTUS, HERRAMME KUOLI PUOLESTANNE! TUOSSA SEISOO PAKANALAUMA JOKA HÄPÄISEE HÄNEN NIMEÄÄN JA TAPPAA HÄNEN VÄKEÄÄN!
INRI
MINULLA ON TEILLE VAIN YKSI KÄSKY- VOITTAKAA, TAI KUOLKAA!
RAAAA! RAAAA! RAAA! RAAAAAAA!

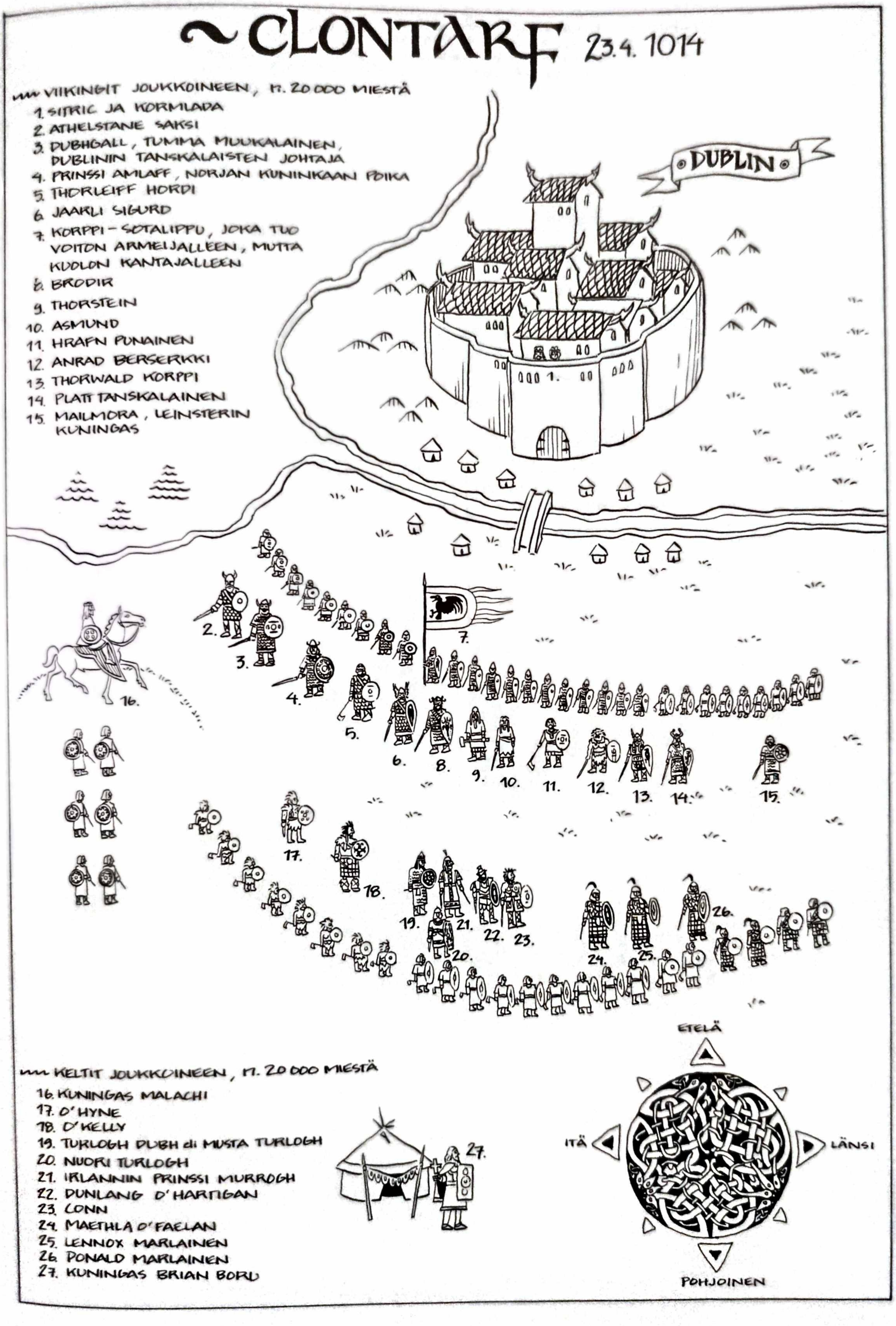
CLONTARF 23.4.1014
VIIKINGIT JOUKKOINEEN, N. 20 000 MIESTÄ
1. SITRIC JA KORMLADA
2. ATHELSTANE SAKSI
3. DUBHGALL, TUMMA MUUKALAINEN, DUBLININ TANSKALAISTEN JOHTAJA
4. PRINSSI AMLAFF, NORJAN KUNINKAAN POIKA
5. THORLEIFF HORDI
6. JAARLI SIGURD
7. KORPPI-SOTALIPPU, JOKA TUO VOITON ARMEIJALLEEN, MUTTA KUOLON KANTAJALLEEN
8. BRODIR
9. THORSTEIN
10. ASMUND
11. HRAFN PUNAINEN
12. ANRAD BERSERKKI
13. THORWALD KORPPI
14. PLATT TANSKALAINEN
15. MAILMORA, LEINSTERIN KUNINGAS
DUBLIN
KELTIT JOUKKOINEEN, N. 20 000 MIESTÄ
16. KUNINGAS MALACHI
17. O'HYNE
18. O'KELLY
19. TURLOGH DUBH eli MUSTA TURLOGH
20. NUORI TURLOGH
21. IRLANNIN PRINSSI MURROGH
22. DUNLANG O'HARTIGAN
23. CONN
24. MAETHLA O'FAELAN
25. LENNOX MARLAINEN
26. DONALD MARLAINEN
27. KUNINGAS BRIAN BORU
ETELÄ
ITÄ
LÄNSI
POHJOINEN

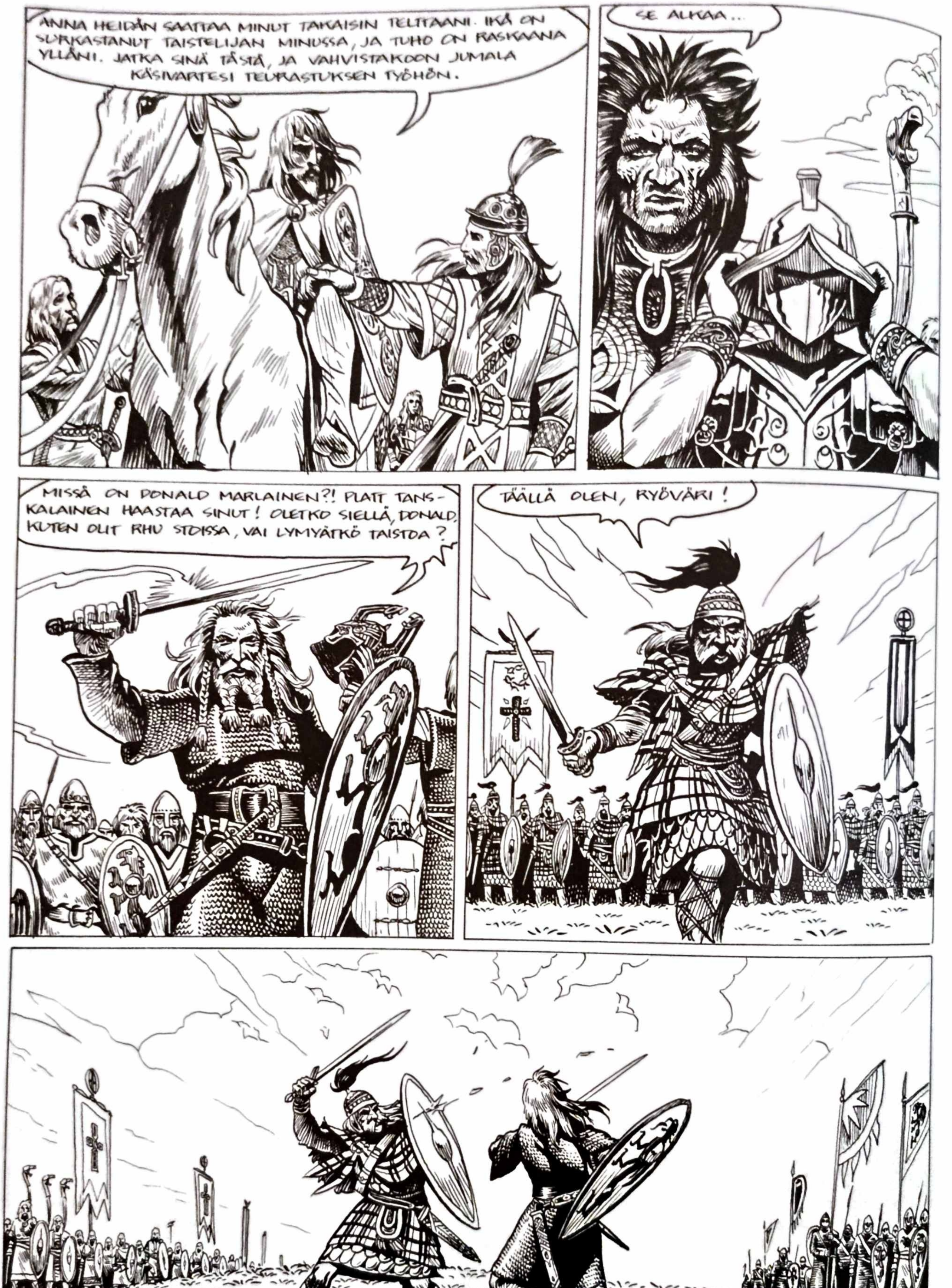
ANNA HEIDÄN SAATTAA MINUT TAKAISIN TELTTAANI. IKÄ ON SURKASTANUT TAISTELIJAN MINUSSA, JA TUHO ON RASKAANA YLLÄNI. JATKA SINÄ TÄSTÄ, JA VAHVISTAKOON JUMALA KÄSIVARTESI TEURASTUKSEN TYÖHÖN.
SE ALKAA...
MISSÄ ON DONALD MARLAINEN?! PLATT TANSKALAINEN HAASTAA SINUT! OLETKO SIELLÄ, DONALD, KUTEN OLIT RHU STOISSA, VAI LYMYÄTKÖ TAISTOA?
TÄÄLLÄ OLEN, RYÖVÄRI!

HAHAA !
RRRAAA AAAA A AAAAAAAAA

EI NUOLIPILVIÄ, EI KEIHÄSKUUROJA, EI FANFAAREJA EIKÄ MINKÄÄNLAISTA SOTILAALLISTA TAKTIIKKAA.
AIKOINAAN KELTIT TAPASIVAT RYNNÄTÄ TAISTELUUN ILKIALASTI, SINISIKSI MAALATTUINA. TAISTELUN ALKAESSA SIVISTYKSEN PINTAKIILTO KARISI HEIDÄN YLTÄÄN, JA VANHA SOTAHULLUUS OTTI VALLAN.
DALCASSIALAISET RYSÄHTIVÄT VIIKINKIEN TERÄSSEINÄMÄÄN...
CONNACHTIN VILLIMIEHET ISKIVÄT DUBLININ TANSKALAISIA VASTAAN...
STEWARDIT LEINSTERIN IRLANTILAISIA VASTAAN.

KAIKEN YLLÄ LIEHUI VIIKINKIEN MAHTAVA KORPPI-SOTALIPPU.
TÄHÄN TAISTELUUN SEN KANTOI VANHA RANE ASGRIMMINPOIKA, JA HÄN TIESI KUOLEMANSA HETKEN OLEVAN KÄSILLÄ.
VIIKINGIT OLIVAT VALINNEET KIILAN MUOTOISEN PUOLUSTUSLINJAN. KELTTIEN RAIVOSTA JA PURISTUKSESTA HUOLIMATTA LINJA PITI.
CONN YRITTI KUUMEISESTI ETSIÄ THORWALD KORPPIA, MUTTEI SEKASORROSTA MITÄÄN EROTTANUT.

AIVAN KESKELLÄ TAISTELUA HEILUI VALTAISA HAHMO, MURROGH, BRIANIN POIKA, NIITTI VIIKINKEJÄ KUIN HEI-NÄÄ. KYPÄRÄT, KILVET, JA PANSSARIT PIRSTOUTUIVAT ARMOTTA HÄNEN HURJIEN ISKUJENSA ALLA.
KELTTIEN LEGENDAT TULISIVAT TUN-TEMAAN HÄNET VIIMEISENÄ MIEHENÄ, JONKA LÄPI VIRTASI MAAÄIDIN ANTAMA TAISTELUVOIMA. HÄN OLI VIIMEINEN KELTTISANKARI, JOKA SURMASI YLI SATA MIESTÄ YHDESSÄ TAISTELUSSA CLONTARFIN KENTÄLLÄ V. 1014.

KESKELLÄ TAISTELI MYÖS NUORI DUNLANG. KEIHÄÄT JA MIEKAT KIRPOSIVAT HARMITTOMAS-TI HÄNEN HAARNISKASTAAN.
CONNIA HYMYILYTTI. DUNLANG NÄYTTI AIVAN RAUTAHIRVIÖLTÄ, SUORAAN NORJALAIS-TEN OMASTA MYTOLOGIASTA.
DUNLANG ITSE TUNSI OLE-VANSA KUIN SUSI HÄKISSÄ. YSTÄVIÄ KAATUI YMPÄRILTÄ, MUTTA HÄN EI SAANUT NAARMUAKAAN.
LAIDOILLA LINJAT SULAUTUI-VAT SEKALAISEKSI KÄSIRYSYK-SI, MUTTA KESKELLÄ VIIKINKI-EN RAUTAMUURI PITI.
HYVIN KORJAAVAT MEREN KUNIN-KAAT SATOAAN.
KAADU BRIAN! KAADU MURROGH! KAADU SINÄKIN BRODIR! ANTAKAA INNOKKAIDEN KORPPIEN RUOKAILLA!

KUKA HÄN ON?
EN TIEDÄ. ÄLÄ KIINNITÄ HÄNEEN HUOMIOTA. ÄLÄ YRITÄ LÄHESTYÄ HÄNTÄ.
HÄN EI PUHUNUT MITÄÄN, EIKÄ EDES KATSONUT MINUA KUN KÄVIN HÄNEN LUOKSEEN MUTTA KYLMÄ TUULI KÄVI YLITSENI.
SEURATAAN MIELUMMIN TAISTELUA. KELTIT NÄYTTÄVÄT JOUTUVAN PERÄÄNTYMÄÄN.

ASKEL ASKELEELTA VIIKINGIT OLIVAT ALKANEET EDETÄ. TURHAAN HEITTÄYTYIVÄT PUOLIALASTOMAT KELTIT RAIVON VALLASSA TERÄSTÄ PÄIN.
VIIKINKIEN KÄRJESSÄ TAISTELI JAARLI SIGURD. MURROGH OLI TULLA HULLUKSI RAIVOSTA NÄHDESSÄÄN TÄMÄN, MUTTA MIESMASSA ESTI HÄNTÄ PÄÄSEMÄSTÄ JAARLIN KIMPPUUN.
VIIKINGIT ASTUIVAT KYLMÄSTI KAATUNEIDENSA YLI TÄYTTÄEN RINTAMANSA AUKOT.
KUOLLEISTA DALCASSIALAISISTA ALKOI MUODOSTUA SYNKKIÄ KUMPUJA, JOIDEN LÄPI VIIKINGIT KAHLASIVAT HITAASTI, MUTTA VARMASTI.
TOISELLA SIVULLA SKOTLANTILAISET OLIVAT ONNISTUNEET PUOLESTAAN AJAMAAN LEINSTERIN IRLANTILAISET TAAKSE. KUNINGAS MAILMORA TAISTELI LÄHES YKSIN ETURIVISSÄ.
TAKAISIN! PALATKAA TAKAISIN, PELKURIT!
MURROGH YRITTI RAVISTAA VERTA JA HIKEÄ SILMISTÄÄN. HÄN NÄKI DALCASSIALAISTEN OLEVAN PAHASSA AHDINGOSSA.

TURLOGH! KIIREHDI MALACHIN LUOKSE! KÄSKE HÄNTÄ HYÖKKÄÄMÄÄN, JUMALAN NIMEEN!
PIRU PERIKOON MALACHIN!!!
CONN! NOUDA MALACHI! TARVITSEMME HÄNEN TUKEAAN!
KUNINGAS MALACHI, PRINSSI MURROGH PYYTÄÄ TEITÄ HYÖKKÄÄMÄÄN. VIHOLLINEN PAINAA PÄÄLLE ANKARASTI, OLEMME SUURISSA VAIKEUKSISSA.

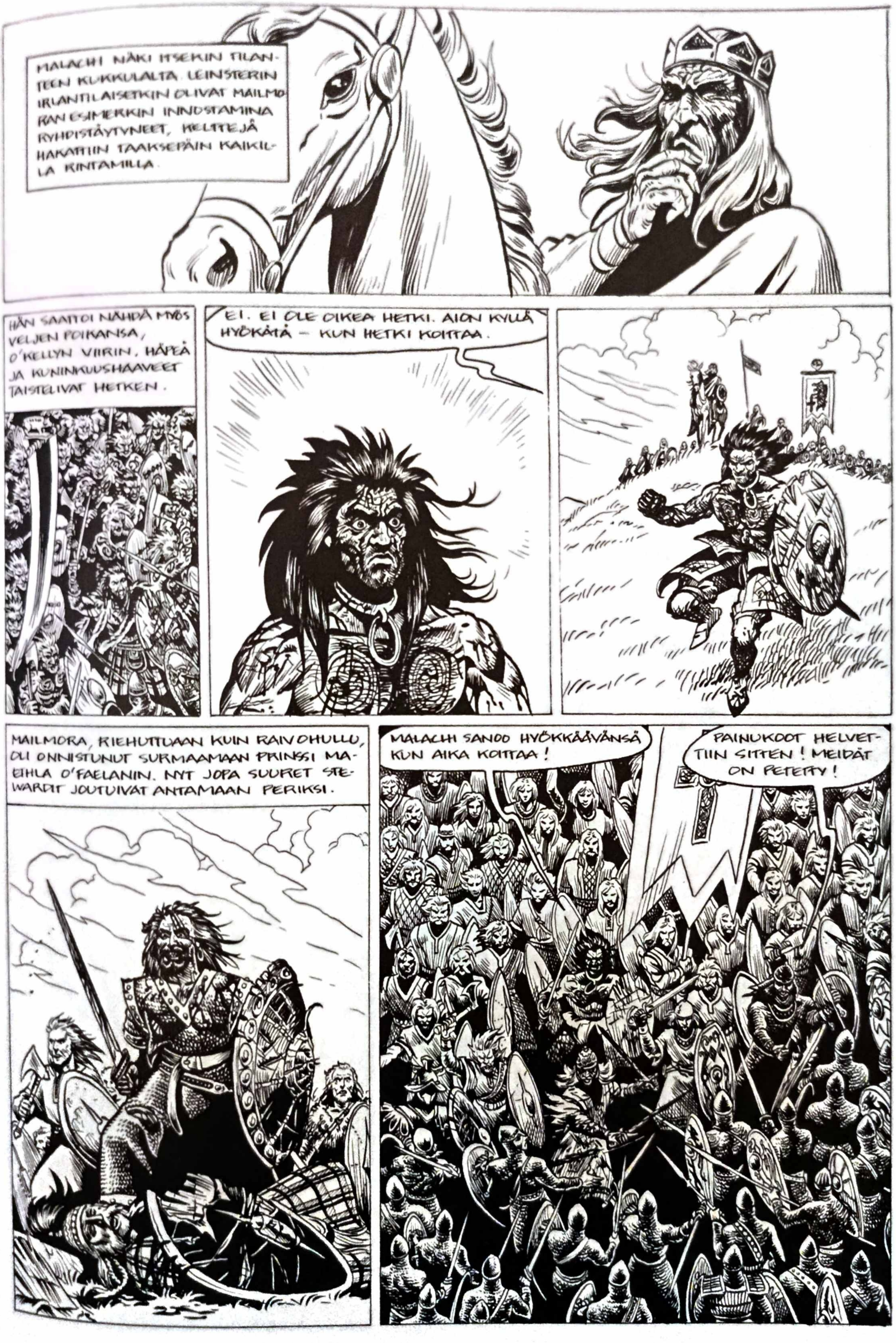
MALACHI NÄKI ITSEKIN TILANTEEN KUKKULALTA. LEINSTERIN IRLANTILAISETKIN OLIVAT MAILMORAN ESIMERKIN INNOSTAMINA RYHDISTÄYTYNEET, KELTTEJÄ HAKATTIIN TAAKSEPÄIN KAIKILLA RINTAMILLA.
HÄN SAATTOI NÄHDÄ MYÖS VELJEN POIKANSA, O'KELLYN VIIRIN, HÄPEÄ JA KUNINKUUSHAAVEET TAISTELIVAT HETKEN.
EI. EI OLE OIKEA HETKI. AION KYLLÄ HYÖKÄTÄ – KUN HETKI KOITTAA.
MAILMORA, RIEHUTTUAAN KUIN RAIVOHULLU, OLI ONNISTUNUT SURMAAMAAN PRINSSI MAEIHLA O'FAELANIN. NYT JOPA SUURET STEWARDIT JOUTUIVAT ANTAMAAN PERIKSI.
MALACHI SANOO HYÖKKÄÄVÄNSÄ KUN AIKA KOITTAA!
PAINUKOOT HELVETTIIN SITTEN! MEIDÄT ON PETETTY!

NO SITTEN, JUMALAN NIMEEN... HYÖKÄTÄÄN JA KUOLLAAN!
RRRAAAAAAAAAA!
KOKO RINTAMAN LEVEYDELTÄ KELTIT YHTYIVÄT MURROGHIN HUUTOON, KUNNES DUBLININ MUURIT TUNTUIVAT VAPISEVAN. SITRIC TUNSI SYDÄMENSÄ KYLMENEVÄN.
TÄLLÄ KERTAA VYÖRYÄ EI PYSÄYTTÄNYT MIKÄÄN. KELTIT TULIVAT LÄPI SILKALLA MASSALLA, REPIVÄT KILVET ALAS KÄSIN.
RINTAMALINJAT LAKKASIVAT OLEMASTA.

CONNACHTIN VILLIT MIEHET OLIVAT LOPULTA SAANEET DUBLINILAISET AHTAALLE. O'KELLY OLI SAANUT DUBHGALLIN KAADETTUA - OMAN HENKENSÄ HINNALLA.
JA NYT PÄÄSI MURROGHKIN LIIKKUMAAN MIELENSÄ MUKAAN.
THORSTEIN! KANNA SINÄ LIPPUA!

ÄLÄ KOSKE SIIHEN! KAIKKI JOTKA TARTTUVAT SIIHEN, KUOLEVAT. ARRG!
HRAFN! KANNA LIPPUA!
KANNA ITSE OMA KIROUKSESI, TÄMÄ ON MEIDÄN KAIKKIEN LOPPU!
PELKURIT!

JAARLI SIGURDIN KAADUTTUA, KELTIT PÄÄSTIVÄT ENTISTÄ KOVEMMAN HUUDON, JA KAKSINKERTAISTIVAT ISKUJENSA RYÖPYN.
KUNINGAS SITRIC PURISTI RYSTYSENSÄ VALKOISIKSI. HÄN OLI NÄHNYT KAIKEN ENNENKIN, JA TIESI ETTEI KELTTEJÄ ENÄÄ PYSÄYTETTÄISI
LINJOJEN MURRUTTUA TANSKALAISEN PANSSARIN OLI MURRUTTAVA IRLANTILAISTEN KIRVEIDEN ALLA.

PIRU SYÖKÖÖN MOKOMAN HÄKIN !
DUNLANG!
AAAHH!

DUNLANG!
EEVIN! MURROGH...
SILLÄVÄLIN MALACHI PÄÄTTI JÄTTÄÄ JUONITTELUT TOI-SEEN HETKEEN.
HYÖKÄTKÄÄ JA KUOLKAA!
RRRAA AAA AAAAA AAA AAAAAA AAAAAAAAA !!!

MALACHIN MIESTEN HYÖKÄTESSÄ VII-
KINKIEN MAHTI MURTUI LOPULLISES-
TI. MONET YRITTIVÄT PAETA LAIVOIHIN,
MUTTA HEIDÄN TIELLÄÄN OLIVAT MEATH-
LAISET JA VUOROVESI OLI KORKEALLA.
OSAN VIIKINGEISTÄ KELTIT AJOI-
VAT JOKEEN, JOSSA POHJANMIES-
TEN HAARNISKAT VETIVÄT KAN-
TAJANSA NOPEASTI VEDEN ALLE.
SINNE HÄVISI MYÖS NUORI
TURLOGH, KAMPPAILLEN
TANSKALAISEN KANSSA.
LEINSTERIN MIESTEN KA-
PINA LOPPUI MAILMORAN
KAATUMISEEN.
ÄLLISTYKSEKSEEN CONN HUO-
MASI AURINGON OLEVAN LAS-
KUSUUNNASSA. HÄN OLI
JOSSAIN VAIHEESSA KADOTTA-
NUT AJANTAJUN.
ANRAD BERSERKKI OLI PÄÄTTÄNYT
KAATAA KELTTIEN PRINSSIN.

CONN...
O'KELLY!
KUULIN O'NEILIN SOTAHUUDON. MALACHI EI VOINUT PETTÄÄ MEHÄ! HÄN EI VOINUT PYSYÄ POISSA TAISTOSTA...
PUNAINEN KÄSI – VOITOLLE...
CONN HUOMASI THORWALD KORPIN. THORWALD YRITTI KARATA YKSIN HÄVITYSTÄ TAISTELUSTA. EI KOHTI JOKEA, JOSSA HÄNEN TOVEREITAAN TEURASTETTIIN, VAAN KOHTI TOMARIN METSÄÄ.

MITÄ UUTISIA TUOT?
MUUKALAISET PAKENEVAT... MUTTA MURROGH ON KAATUNUT.
HUONOJA UUTISIA. IRLANTI EI TULE ENÄÄ KOSKAAN NÄKE- MÄÄN MOISTA SANKARIA.
MISSÄ OVAT VARTIJANNE?
HE OVAT LIITTYNEET TAKAA-AJOON.
ANTAKAA MINUN JOHDATTAA TEIDÄT TURVALLISEMPAAN PAIKKAAN. TÄÄLLÄ KAHI- NOIDAAN VIELÄ.
ÄLÄ SUOTTA. TIEDÄN, ETTEN JÄTÄ TÄTÄ KENTTÄÄ ELOSSA.
EEVIN CRAGLEALAINEN ENNUSTI MINUN KAATU- VAN TÄNÄÄN. EIKÄ OLE MIELTÄKÄÄN ELÄÄ, JOS KELTTIEN SANKARIT OVAT KAIKKI POISSA. ANTAKAA MINUN MAATA ARMAG- HISSA, JUMALAN RAUHASSA.
HERRANI, OLEMME HUKASSA!
HAARNISKOITUJA TANSKALAISIA!
BRODIRILLA EI OLLUT MITÄÄN HARHAKUVIA TULEVASTA. TAISTELU OLI MENETETTY. ENNEN KUOLE- MAANSA HÄN HALUSI VIELÄ KOSTOA.

CONN EI TIENNYT EIKÄ VÄLITTÄNYT SIITÄ, ETTÄ OLI JUURI SURMANNUT NORJAN PRINSSIN, AMLAFFIN.
BRIAN!

TAISTELU OLI LOPULLISESTI OHI, KUN VIIMEISETKIN VÄSYNEET VIIKINGIT NILKUTTIVAT DUBLININ SUOJIIN.
MUURIN HARJALLA KORMLADA JA SITRIC JOUTUIVAT NIELEMÄÄN TAPPIONSA. HE EIVÄT TIENNEET, ETTEI UUTTA HYÖKKÄYSTÄ KOSKAAN TULISI.
KELTIT OLI LYÖTY VÄHINTÄÄN YHTÄ PAHASTI. LÄHES KAIKKI SUURET SANKARIT JA PÄÄLLIKÖT OLIVAT KAATUNEET.
BRIAN, MURROGH, NUORI TURLOGH, DONALD MARLAINEN, O'HYNE, O'KELLY, PRINSSI MAETHLA O'FAELAN...

...JA DUNLANG O'HARTIGAN. HÄNEN VIERELLÄÄN EEVIN EI ITKENYT, ISTUI VAIN HILJAA.
HERRANI, OLEN TAPPANUT MIEHEN, JOKA LAITTOI TÄMÄN ORJANMERKIN KAULAANI. HALUAISIN NYT EROON SIITÄ.
NYT VASTA OLEN TODELLA VAPAA! SYDÄMENI ON RASKAS KAATUNEIDEN PÄÄLLIKÖIDEN TÄHDEN, MUTTA AJATUKSENI TÄYTTÄÄ VAIN IHMETYS JA KUNNIA! KOSKA MOINEN TAISTELU TULLAAN ENÄÄ KÄYMÄÄN? TODELLINEN KORPPIEN JUHLA, TEURASTUKSEN MERI...
KATSO TUONNE – TAIVAALLE! HARMAA MIES! HÄN SE ON! HARMAA MIES, JOLLA ON VAIN YKSI KAUHEA SILMÄ! NÄIN HÄNET TORKAN VUORILLA, DUBLININ MUUREILLA JA MURROGHIN RUUMIIN VIERELLÄ TAISTELUSSA!
HÄN RATSASTAA TUULELLA, LENTÄÄ PILVIEN LOMITSE, HÄN HAALISTUU! HÄN KATOAA KAUKAISUUTEEN.
HÄN ON ODIN, MEREN KANSAN JUMALA, HÄNEN LAPSENSA OVAT HAJALLAAN, HÄNEN ALTTARINSA MURENEVAT, HÄNEN PALVOJANSA MAKAAVAT KAATUNEINA ETELÄN MIEKKOJEN ALLE.
HÄN PAKENEE UUSIA JUMALIA JA HEIDÄN LAPSIAAN, PALAA POHJOISEN SINISIIN SYVYYKSIIN, JOISSA HÄN KERRAN SYNTYI. ENÄÄ KOSKAAN EIVÄT VIATTOMAT UHRIT ULVO HÄNEN PAPPIENSA TIKAREIDEN ALLA– ENÄÄ HÄN EI KUMMITTELE MUSTISSA PILVISSÄ.

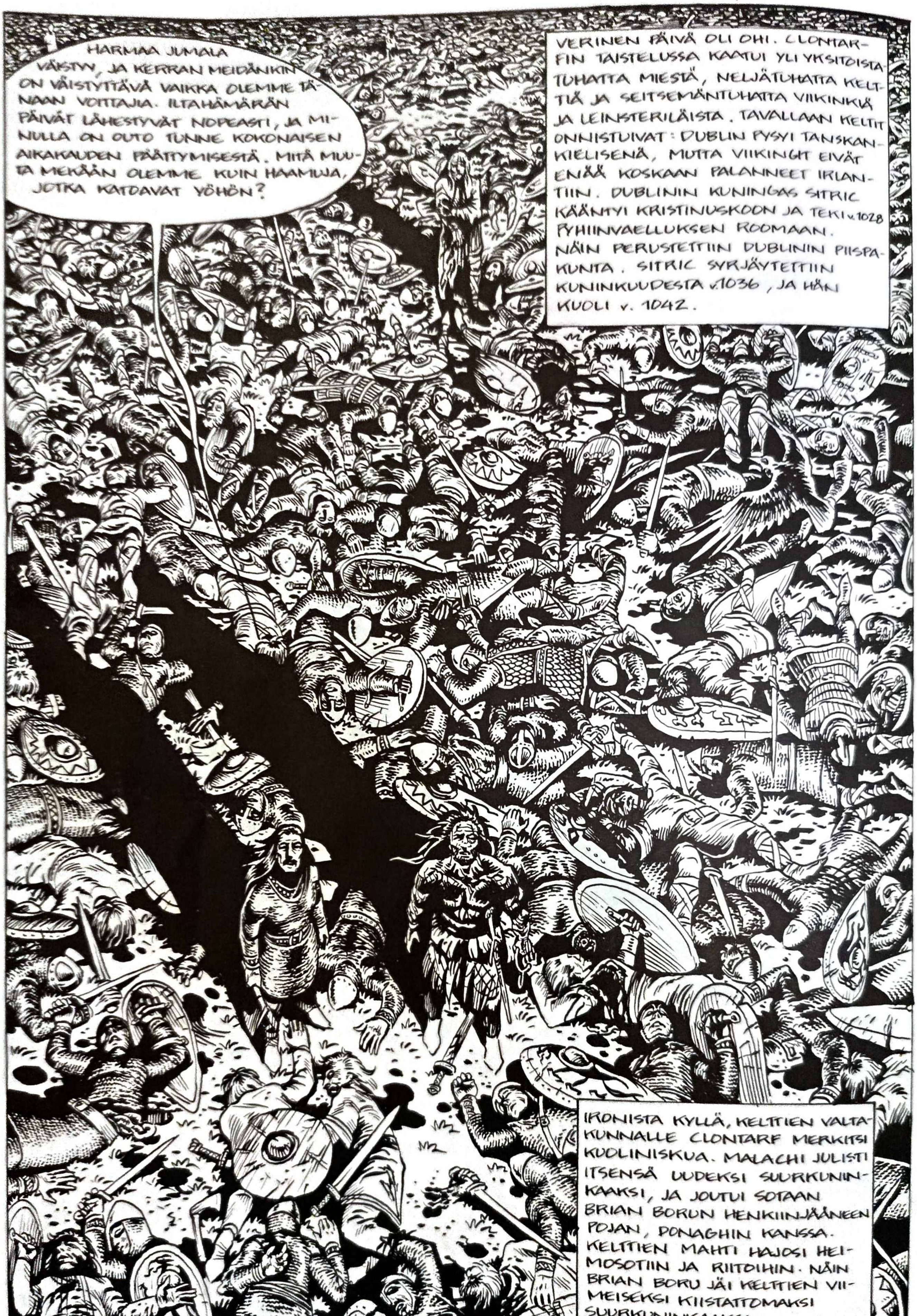
HARMAA JUMALA VÄISTYY, JA KERRAN MEIDÄNKIN ON VÄISTYTTÄVÄ VAIKKA OLEMME TÄNAAN VOITTAJIA. ILTAHÄMÄRÄN PÄIVÄT LÄHESTYVÄT NOPEASTI, JA MINULLA ON OUTO TUNNE KOKONAISEN AIKAKAUDEN PÄÄTTYMISESTÄ. MITÄ MUUTA MEKÄÄN OLEMME KUIN HAAMUJA, JOTKA KATOAVAT YÖHÖN?
VERINEN PÄIVÄ OLI OHI. CLONTARFIN TAISTELUSSA KAATUI YLI YKSITOISTATUHATTA MIESTÄ, NELJÄTUHATTA KELTTIÄ JA SEITSEMÄNTUHATTA VIIKINKIÄ JA LEINSTERILÄISTA. TAVALLAAN KELTIT ONNISTUIVAT: DUBLIN PYSYI TANSKANKIELISENÄ, MUTTA VIIKINGIT EIVÄT ENÄÄ KOSKAAN PALANNEET IRLANTIIN. DUBLININ KUNINGAS SITRIC KÄÄNTYI KRISTINUSKOON JA TEKI v.1028 PYHIINVAELLUKSEN ROOMAAN. NÄIN PERUSTETTIIN DUBLININ PIISPAKUNTA. SITRIC SYRJÄYTETTIIN KUNINKUUDESTA v.1036, JA HÄN KUOLI v. 1042.
IRONISTA KYLLÄ, KELTTIEN VALTAKUNNALLE CLONTARF MERKITSI KUOLINISKUA. MALACHI JULISTI ITSENSÄ UUDEKSI SUURKUNINKAAKSI, JA JOUTUI SOTAAN BRIAN BORUN HENKIINJÄÄNEEN POJAN, DONAGHIN KANSSA. KELTTIEN MAHTI HAJOSI HEIMOSOTIIN JA RIITOIHIN. NÄIN BRIAN BORU JÄI KELTTIEN VIIMEISEKSI KIISTATTOMAKSI SUURKUNINKAAKSI...

Harmaan Jumalan hetki

Harmaan jumalan hetki on Robert E. Howardin novelliin pohjautuva, historiallisen Glontarfin taistelun ympärille kietoutuva sankarifantasia, joka toimii myös purevana muistutuksena sodan mielettömyydestä. Glontarfin kentällä otti vuonna 1014 yhteen kaksi suurta valtakuntaa, keltit ja viikingit, ja veri virtasi valtoimenaan.

Harmaan jumalan hetki on häpeämättömän oopperamainen ja kerronnaltaan lähellä klassisia näytelmiä, mutta se viiltää myös ilkeästi todellisuudellaan. Albumin sivuilla herää henkiin kelttien ja viikinkien rikas tarumaailma.

Kotimaisen sarjakuvan huippuihin kuuluva Petri Hiltunen (s. 1967) on helsinkiläinen graafikko ja sarjakuvataiteilija, jolla on takanaan neljä sarjakuva-albumia ja viisi näyttelyä.

Hän kertoo albuminsa lähtökohdista näin: "Ihastuin nykyohjaajien moderneihin Shakespeare-filmatisointeihin. Halusin tehdä jotakin samankaltaista, historiallisen draaman, jolla on sanottavaa myös nykyihmiselle."

ISBN 951-0-19349-6

9 789510 193495

842

MIEHIKKÄLÄN KUNNANKIRJASTO

489N0003007